

Tarinoita sosionomiaksi (AMK) kasvamisesta

Heikki Jämsä

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tarinoita sosionomiksi (AMK) kasvamisesta

Heikki Jämsä
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
6, 2020

Heikki Jämsä

Tarinoita sosionomiksi (AMK) kasvamisesta

Vuosi 2020 Sivumäärä 58

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kertoa ammatti-identiteettiin liittyviä tarinoita Laureasta valmistuneiden ja kahdesta neljään vuotta työelämässä olevien sosionomien (AMK) kokemusten pohjalta. Tarinoiden kautta tarkoituksena oli lisätä ymmärrystä siitä, mitä asioita Laureasta valmistunut sosionomi (AMK) on kokenut koulussa sekä työelämässä.

Teoreettisena viitekehyksenä olen käsitellyt ammatti-identiteettiä sekä tarinallisuutta. Tein opinnäytetyön narratiivisella tutkimusotteella keräten aineistoa päiväkirjasta, viidestä haastattelusta sekä kirjallisuudesta. Suuremmaksi osuudeksi opinnäytetyössä nousi tarinallisessa muodossa esitetyt rakennettujen tarinoiden muodossa esitetyt kokemukset, joita lukija voi itse arvioida ja pohtia lukiessaan.

Ajattelin opinnäytetyöllä tuottaneeni Laurealle kokemusperäistä tietoa rakennettujen tarinoiden perusteella. Laurean ajoilta mieleen jääneitä kokemuksia aineistosta nousi esille reflektion merkitys, ryhmätyöt sekä työharjoittelut. Laureasta valmistuneet sosionomit (AMK) ovat kokeneet työelämän alkuvaiheessa ammatillisia kriisejä, mutta käsittelevät niitä eri tavoin. Reflektiokyky auttoi työelämässä jäsentämään moninaista työkenttää ja sosiaalialan ilmiöitä työssä jaksamisen, asiakastyön ja työyhteisön näkökulmasta. Olen tarinallisuuden kautta jäsentänyt näitä moninaisia ilmiöitä lisäten omaa ymmärrystä yleisesti sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiä kohtaan.

Heikki Jämsä

Stories about how to become a Bachelor of Social Services

Year 2020

Pages

58

The objective of my thesis was to narrate stories related to how to become a Bachelor of Social Services from Laurea University of Applied Sciences. The experiences are gathered from graduates of Laurea who have worked from two to four years. Point of the stories was to gain knowledge about what things graduated Bachelors of Social Services have experienced in Laurea and professional life.

Literature is based on professional identity and use of narratives. My focus was on narrative research gathering material from my diary, five interviews and literature. The biggest part of my thesis was narrated constructed stories based on experiences that reader can evaluate and reflect on reading.

I think that my thesis has provided Laurea University of Applied Sciences based on constructed stories. From the times of Laurea experiences rised about reflection, groupwork and practical training. Post graduates of Bachelor of Social Services have experienced professional crisis, but handle them on different ways. Reflection helped in working life to analyze diverse working field, phenomenas of social services from the perspectives of managing the work, customerwork and working organization. I have constructed through narration these variable phenomenas and gained my knowledge in general about towards Bachelor of Social Services professional.

Keywords: Constructed Stories, Laurea University of Applied Sciences, Narration, Narrative in Research, Professional Identity

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tavoite	7
2.1	Tutkimuskysymykset	7
2.2	Tutkimusongelma	7
3	Teoreettinen viitekehys.....	8
3.1	Ammatti-identiteetti.....	8
3.2	Tarinallisuus	10
4	Narratiivinen tutkimusote	11
4.1	Tutkimusanalyysi	12
4.2	Rakennetut tarinat	13
5	Työ sosionomina (AMK).....	15
5.1	Kari	15
5.2	Henna	16
5.3	Anna	16
6	Sosionomin (AMK) ammatti-identiteetti	17
6.1	Kari	17
6.2	Henna	18
6.3	Anna	19
7	Ajatuksia Laureassa opiskelusta ja sosionomi (AMK) -koulutuksesta.....	20
7.1	Kari	20
7.2	Henna	20
7.3	Anna	21
8	Opinnäytetyön johtopäätökset.....	21
8.1	Narratiivisen tutkimuksen tekeminen.....	22
8.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	24
8.3	Pohdinta	26
	Lähteet	30
	Taulukot	31
	Liitteet	55

1 Johdanto

Laurea ammattikorkeakoululle tehdyn opinnäytetyöni nimeksi muodostui ”Tarinoita sosionomiksi (AMK) kasvamisesta”, joka kuvaa lähestymistapaani aiheeseen narratiivisella tutkimusotteella. Käsittelen aiheena sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiä, työelämää sekä koulutusta Laureassa tarinallisesti. Teoreettisena viitekehyksenä opinnäytetyössäni on laadullisena tutkimusotteena narratiivisuus, tarinallisuus sekä ammatti-identiteetti. Narratiivisella tutkimusotteella tehden opinnäytetyötäni tutkimusmateriaalinani oli päiväkirjatyöskentelystä sekä viidestä Laureasta valmistuneen sosionomin (AMK) haastatteluista tullut aineisto ja teoreettinen viitekehys. Minua kiinnosti Laurean sosionomi (AMK) -opintojen aikana pohtia sitä, kuka olen ammattilaisena ja miten olen kokenut työelämän. Halusin selvittää opinnäytetyöni tekemisen kautta, miten muut ovat ammatti-identiteettinsä, työelämän sekä Laurean koulutuksen kokeneet.

Päiväkirjatyöskentely kuului osaksi Laurean päiväkirjamuotoista opinnäytetyöskentelyryhmää kevätkaudella 2020, jota hyödynnän opinnäytetyössäni yhtenä aineistona. Toisena tärkeänä aineistona opinnäytetyössäni on viiden Laureasta valmistuneen sosionomin (AMK) kanssa käytyjen haastatteluiden aineisto, jonka olen ensin pelkistänyt (taulukko 1) ja sen jälkeen kirjoittanut aineistonanalyysissä tarinoiksi. Tutkimukseen osallistujat löytyivät Facebookin kautta Sosionomien Uraverkosto -nimiseltä kanavalta. Lähetin maaliskuussa 2020 Laurealta tutkimusluvan saatua viestin ryhmään kertoen opinnäytetyöstäni ja halustani haastatella Laureasta valmistuneita työelämässä olevia sosionomeja (AMK) sekä kuulla heidän kokemuksiansa ammatti-identiteetistä, työelämästä ja koulusta. Olin ajatellut, että haluan haastatella kolmesta viiteen henkilöä ja ryhmästä nousi sopivasti viisi kiinnostunutta haastateltavaa. Lähetin kiinnostuneille vielä saatekirjeen (liite 2) luettavaksi ennen haastatteluita ja toteutin haastattelut huhtikuussa 2020 Zoom-sovelluksella videopuheluiden kautta neljälle haastateltavalle. Yhden haastateltavan kanssa keskustelimme ulkona, minkä nauhoitin kännykällä.

Tavoitteena opinnäytetyössäni oli saada vastauksia tutkimusongelmaan, eli lisätä ymmärrystä Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteetin kehittymistä ja siihen liittyviä kokemuksia kohtaan. Hännisen mukaan (1999, 15) tarina nähdään jollakin tavoin keskeisenä ajattelun ja elämän jäsentämisen muotona, mikä aloittaessani opinnäytetyöni tekemistä jäi mieleeni. Itselläni oli halu jäsentää omia sosionomin (AMK) -ammattiin liittyviä kokemuksia ja toivon että tämä tarinallinen tapa esittää opinnäytetyöprosessini on sellainen, josta lukija löytää jotain tarttumapintaa.

2 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on saada vastauksia tutkimuskysymyksiini. Kerron tässä kappaleessa tutkimuskysymykseni, perustelut niiden valinnoista sekä kuvailen lähestymistapaani tutkimusongelmaan. Sosionomi (AMK) -opintojen aikana minulla on virinnyt tarve jäsentää omaa ammatti-identiteettiä ja pohtia minkälaisia erilaisia mahdollisuuksia sosionomina (AMK) työelämässä on. Opinnäytetyössäni tämä kiinnostus ammatti-identiteettiä kohtaan sai minut miettimään sitä, minkälaisia ajatuksia sekä kokemuksia Laureassa opiskelleilla, nyt työelämässä olevilla sosionomeilla (AMK) on ammatti-identiteetin näkökulmasta herännyt. Huomasin myös tutkimusta tehdessä, että työelämä kulkee vahvasti mukana, eikä ammatti-identiteettiä voikaan pitää irrallisena työelämästä tai koulusta, missä sosionomit (AMK) sitä pohtivat. (Raatikainen ym. 2019, 35.)

2.1 Tutkimuskysymykset

Keräsin aineistoa tutkittavilta laadullisen tutkimuksen omaisesti omasta päiväkirjasta, haastatteluilla ja teoreettisella viitekehyksellä. Tavoitteenani oli lisätä ymmärrystä sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviä kokemuksia narratiivisen tutkimusotteen kautta lähestyen tutkimusongelmaa kahdella kysymyksellä. (Kananen 2015, 67-70.)

Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat;

1. Miten Laureasta valmistuneet sosionomit (AMK) määrittelevät ammatti-identiteettiään?
2. Mitkä asiat ovat vaikuttaneet Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteetin kehittymiseen opintojen aikana ja työelämässä?

2.2 Tutkimusongelma

Tutkimusongelmaksi muodostui omien havaintojen sekä kokemusten pohjalta riittämätön ymmärrys Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteetin kehittymistä ja siihen liittyviä kokemuksia kohtaan. Tutkimuksen tavoitteena oli ymmärryksen lisääminen Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviä merkityksiä kohtaan identiteettitarinoiden kautta hyödyntäen narratiivista tutkimusotetta. (Kananen 2015, 70.)

Kananen (2015, 67-69) kuvailee opinnäytetyön kirjoittamisoppaassaan laadullisen tutkimuksen tavoitetta lisätä ymmärrystä, jolloin tutkittavasta aiheesta tulee kysyä ”mistä tässä ilmiössä on kyse?”. Erilaisten lähestymistapoihin tutustumisen jälkeen valitsin narratiiviseen tutkimusotteen, jonka ajattelin parhaiten tukevan tarinallista ja päiväkirjanomaista työskentelyä sekä esitystapaa. Vastausta tutkimusongelmaan lähdin hakemaan viiden

puolistrukturoidun haastattelun aineistosta sekä teoreettisen viitekehysten kautta. Päiväkirjaa hyödynnän tuloksissa ja pohdinnassa apuna. (Kananen 2015, 25).

3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyöni kohdalla tutkimuskysymysten, -ongelman sekä viimein tutkimusmateriaalin saatua sen sisällön pohjalta rajasin teoreettisen viitekehykseni. Pitäydyin viitekehyksessäni kirjallisteissa. Rajaan viitekehykseni ammatti-identiteettiin ja tarinallisuuteen. Ammatti-identiteetin kirjallisuudessa tukeudun Raatikaisen, Rahikan, Saarnion & Vepsän (2019) kirjoittamaan viime vuonna julkaistuun kirjaan, joka käsittelee sosionomin (AMK) -ammatti-identiteettiä tuoreesta näkökulmasta sekä Eteläpeltoon & Tynjälään, jotka ovat aikuiskoulutus- ja työelämäidentiteettiin liittyvässä kirjallisuudessa paneutuneet ammatti-identiteettiin. Tarinallisuuden osalta tukeudun pääosin Hänniseen, joka on tutkinut väitöskirjassaan (1999) tarinallisuutta sisäisen tarinan kautta sekä Boldiin (2012) ja Elliottiin (2005), jotka opastivat minua tutkimuskirjallisuuden kautta narratiiviseen tutkimusotteeseen sekä tarinallisuuteen.

3.1 Ammatti-identiteetti

Ammatti-identiteettiin liittyvään kirjallisuuteen tarkemmin perehtymällä tein identiteettitutkimukseen liittyen löydön narratiivisesta lähestymistavasta, joka on todettu antoisaksi ammatillisen identiteetin ja asiantuntijuuden kehittämisessä. Oman ammatillisen osaamisen ja asiantuntijuuden suhtautumisen rakentamiseen on löydetty hyväksi tavaksi persoonallisen tarinan rakentaminen. (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 41-43, 50-76). Ammatillista kehityshistoriaa on kartoitettu antoisasti tarinankerronnan avulla (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 43), minkä vuoksi halusin lähteä hyödyntämään tätä tietoa ammatti-identiteetin tutkimiseen liittyen.

Ammatti-identiteettiä määritellessä haluan ottaa myös (Raatikaisen, Rahikan, Saarnion & Vepsän 2019, 35) näkökulman, jossa otetaan huomioon ammattialan yhteiskunnallinen, sosiaalinen ja kulttuurinen käytäntö yksilön itsensä muokkaavien merkitysten lisäksi. Raatikainen ym. (2019, 35) mainitsevat myös tärkeäksi itsetuntemuksen merkityksen, ammattieettisen pohdinnan ja reflektion, eli sosionomin (AMK) tulee olla perillä siitä, millä perusteella, mihin arvoihin ja millaiseen ihmiskäsitykseen hänen ammatillinen toimintansa ja ammatillinen asiantuntijuutensa nojautuu.

Raatikaisen ym. (2019, 38) mukaan ammatillisuudelle voidaan määrittää viisi eri tasoa, joita voi mielestäni myös käyttää ammatillisen reflektion tapaan ajatellen sitä, kuinka ammatillisesti onkaan tullut toimittua omassa työssä tai missä työn sisäistämisen vaiheessa on;

Ensimmäinen on aloittelija, joka noudattaa suunnitelmia ja sääntöjä, toiminta on melko kaavamaista.

Toisena on kehittynyt aloittelija, joka on harjaantunut kokemuksen myötä kehittyneemmäksi tilanteiden tarkkailijaksi. Kehittynyt aloittelija pystyy tunnistamaan ongelmatilanteita ja suunnittelemaan ratkaisuvaihtoehtoja.

Kolmantena on pätevä, joka omaa jo erilaisia ratkaisumalleja ongelmatilanteisiin. Suuren tietomäärän vuoksi työssä ratkaisumallit kuitenkin on vaikeaa sovittaa osaksi työtä, mutta sitä tapahtuu jossain määrin. Kun pätevä on oppinut työtään niin sitoutuminen ja vastuu omaan työhön lisääntyy.

Neljäs on taitaja, joka kykenee toimimaan nopeastikin vaadittaessa. Taitajalla sekä toiminnanohjaus että päätöksenteko ovat pitkälti vaistonvaraisia, taitaja pystyy myös tunnistamaan työn ydinasioita vaivattomammin kuin aikaisemmin.

Viides on asiantuntija, joka löytää pääosin oikeita ratkaisuja työlleen ja tekee päätöksiä vaistonvaraisesti. Toisaalta asiantuntija hallitsee ammatillisen kriittisen otteen sekä kehittämisenäkökulman. Asiantuntija voi tarpeen mukaan kritisoida myös omia intuitiivisia ratkaisujaan.

(Raatikainen ym. 2019, 38.)

Haastatteluaineiston pohjalta (taulukko 1) havaitsin tärkeitä teemoja, joiden perusteella kategorisoin ammatti-identiteettiin liittyviä sanoja teorialähtöisesti (taulukko 2). Niitä ovat; sensitiivisyys ja emotionaalisuus, auttamistyön reflektio sekä eettisyys. (Raatikainen ym. 41-50.)

Sensitiivisyys ja emotionaalisuus liittyvät tunnetaitoihin ja siten sosionomin (AMK) osaamiseen reagoida asiakkaiden tunteisiin ja tarpeisiin. Tunteissa olennaista on kyky omien tunteiden tiedostamiseen ja hallintaan sekä kyky tiedostaa toisen ihmisen tunteita. (Raatikainen ym. 41-43.)

Auttamistyön reflektio voidaan määritellä tapana nähdä yksilön uskomusten ja toiminnan suuntaamiseksi käytettävien strategioiden ja menettelytapojen uudelleen arvioimista. Sosionomin (AMK) työssä taito näyttäytyy omien ja toisten sisäisten tilojen havainnointina, tunnistamisena ja ilmaisuna sekä niihin suhtautumisena. (Raatikainen ym. 2019, 46-50.)

Eettisyydessä sosionomin (AMK) kyky ja halu kehittyä näyttäytyy työn kautta vastuualueiden tuntemisena ja oman toiminnan kyseenalaistamisena. Tämä sisältää myös työyhteisön eettisiä ratkaisuja, joita voivat olla harkintaan ja päätöksentekoon liittyviä asioita. (Raatikainen ym. 2019, 39.)

3.2 Tarinallisuus

Tarinallisen identiteetin näkökulmasta löysin tavan tarkastella tutkimusaineistoa sekä esittää opinnäytetyöni. Eteläpelto & Tynjälä (1999, 281-282) kuvaavat tarinallista identiteettiä kokonaisuudeksi, joka on kertynyt elämämme aikana ja se on uudelleen muotoutuva. Kokemukset ovat meille ominaista pukea sanojen ja lauseiden muotoon. Tapamme jäsentää maailmaa tapahtuu kertomusten kautta antaen elämällemme merkitystä. Tarinallinen identiteetti muodostuu sisäisen puheen kautta osana ajattelua, joka on tarinallisen identiteetin ikään kuin ensimmäinen muoto. Ympäröivän maailman ja tapahtumien kautta sekä eläytymällä muiden tarinoihin. Tarinoissa on kykyä saada meidät eläytymään ja olemaan yhteydessä toisiimme. (Eteläpelto & Tynjälä 1999, 281-282.)

Hänninen (1999, 15) on pohtinut väitöskirjassaan sanojen narratiivisuus ja tarinallisuus käyttöä. Tätä pohdin monesti itsekin opinnäytetyötä tehtäessä ja tulini siihen tulokseen, että haluan käyttää tarinallisuutta ilmaisemaan opinnäytetyön esitystapaa sekä narratiivisuutta enemmän tutkimusotteen määrittelevänä terminä. Tarinallinen lähestymistapa tarkoittaa sellaista suuntausta, jossa tarina nähdään jollakin tavoin keskeisenä ajattelun ja elämän jäsentämisen muotona. Narratiivinen tai tarinallinen tutkimus viittaa sellaiseen tutkimukseen, jossa tarinan, kertomuksen tai narratiivin käsitettä käytetään ymmärrysvälineenä. Kertomus taas on se kirjoitettu tarina, jonka opinnäytetyöni muodostaa.

Narratiivisessa tutkimusotteessa (Bold 2012, 19) teoreetikot ovat ehdottaneet kolme kriteeriä tunnistaakseen tarinallisuuden, jotka muodostavat tarinan rakenteen. Tarinallisuus liittyy aikaan ja siinä on jäsennettynä aikajanan eri kohtiin tapahtumia. Tarina on aina suhteessa johonkin tapahtumaan tai tarinan kuulijoihin. Sillä pitää myös olla ihmisten kiinnostus, ilman tätä tarinaa ei ole. Nämä kolme elementtiä muodostavat peruselementit tarinallisuuden mahdollistamiseksi. Opinnäytetyössäni ajattelen tarinoiden tuovan esille joitain niitä kokemuksia, joita sosionomit (AMK) ovat kokeneet ja sitä kautta toivottavasti herättäen lukijan kiinnostusta ammatillisessa yhteisössä tai yksittäisissä lukijoissa ammatillisen yhteisön ulkopuolelta.

Hänninen (1999, 20-22) sekä Elliot (2005, 127) kuvailevat tarinallisuutta sisäisenä tarinana viitaten ihmisen mielen sisäiseen prosessiin, jossa ihminen tulkitsee omaa elämäänsä tarinallisten merkitysten kautta. Sisäinen tarina ilmaisee itseään ja muodostuu osin kerronnassa, mutta osittain se jää myös piiloon - kaikkia kokemuksia ei kerrota, kaikkia suunnitelmia ei toteuteta. Tarinallisuudessa on kyse prosessista, jossa yksilö tulkitsee elämäänsä tarinallisten mallien avulla sovittaen sen asiayhteyteen. Ihanteellisesti tämä sisäinen tarina luo yhteyden toiseen ihmiseen saaden vastakaikua ympäriltämme.

Kertomuksen käsite viittaa Hännisen (1999, 22) väitöskirjassa ihmisen itsestään toisille kertomaan tarinaan. Kertomuksen luonteenomainen aikamuoto on imperfekti, eli tyypillisimmin kertomus esittää tapahtumia, jotka ovat jo toteutuneet. Kerronnassa voidaan luoda tapahtuneesta yhä uusia tulkintoja. Kertomalla tarinaansa ihminen voi saada aikaan sosiaalisia vaikutuksia, jakaa kokemuksiaan, saada jäsenyyksilleen sosiaalista vahvistusta sekä reflektoida kokemustaan.

Ollessani kiinnostunut merkityksen tutkimisesta, Bold (2012, 29) näkee tärkeäksi tiedostaa tarinallisuuden luonteen heijastaa ihmisen kiinnostuksia ja tukea meitä elämämme jäsentämisessä. Tarinoilla on ominaisuus muuttaa elämäämme ja sosiaalista kontekstia missä elämme. Ihmisyys itsessään nojaa tarinoihin ja kyky analysoida sekä yhdistää kokemuksiamme auttaa meitä arvioimaan tilanteita uudessa valossa. Tarinat auttavat meitä ymmärtämään itseämme ja toisiamme kuvaillen ja selittyen, kuvailemalla itseä ja meidän identiteettiämme. Laadullinen tutkimusote.

4 Narratiivinen tutkimusote

Aineistoni koostuu tutkimusanalyysissa teoreettisesta viitekehyksestä, päiväkirjatyöskentelystä saaduista havainnoista sekä viidestä puolistrukturoidulla kysymysrungolla toteutetusta haastattelusta. Jäsentelen opinnäytetyöni tutkimustuloksia Boldin kuvaaman (2012, 17, 167) narratiivisen tutkimusotteen tapaan jäsentämällä tutkimusaineistoa tarinalliseen muotoon ottaen välillä otteita sekä omasta päiväkirjasta että haastatteluista.

Tutkittavana ilmiönä oli sosionomien (AMK) tarinalliset kokemukset ammatti-identiteetistä rajauksella siten, että haastateltava sosionomi (AMK) oli joko vastavalmistunut tai hänellä oli enintään viiden vuoden työkokemusta sosiaalialalta.

Uskon oman ammatti-identiteettiin liittyvän kiinnostuksen tuovan narratiivisen tutkimusotteen kautta opinnäytetyöhön sellaista persoonallisuutta, joka on omassa työskentelyssä sosiaalialalla muutenkin ominaista. Päiväkirjatyöskentely ja narratiivinen tutkimusote mahdollistivat omien kokemusten esille tuomisen opinnäytetyössäni. Kuten Bold (2012, 17) ilmaisee narratiivista tutkimusta jo itsessään tarinana ja tutkijan roolia jäsentää tutkimusprosessia tarinallisesti läpi koko prosessin.

Tarinallisuus on Boldin (2012,17) mukaan juuri sopiva tapa jäsentää itselle jotain teemaa samalla itse pohdiskellen ja kysellen muilta. Omalla kohdalla tämä tarkoittaa pohdintoja ammatti-identiteetistä prosessinomaisesti opinnäytetyötä tehden samalla kun tarkastellen asiaa ympärilläni. Käytännössä tämä tarkoittaa omaa päiväkirjaa opinnäytetyön rinnalla,

teoreettisen viitekehyksen pohtimista päiväkirjassa sekä myös haastattelemalla valmistuneita sosionomeja (AMK).

Valitsin opinnäytetyöni tutkimusotteeksi narratiiviseen tutkimusotteen, jonka ajattelin parhaiten tukevan omaa reflektiivistä ja päiväkirjanomaista työskentelyä, johon linkitän omia pohdintoja ammatti-identiteetistä tarinalliseen muotoon. Halusin lähteä haastattelemaan puolistrukturoidun haastattelun muodossa tarinallisia identiteettejä, joten narratiivinen tutkimusote vaikutti tähänkin lähestymistapaan sopivalta.

Bold (2012, 17-31) määrittelee narratiivisuuden käyttöä tutkimustyössä. Narratiivisuus voidaan nähdä Boldin (2012, 17) mukaan tarinana ja tutkijan kiinnostuksena jäsentää tarinallisesti tutkimusprosessia sekä lopputulosta. Tarinallisuus on keskeistä ihmisen kokemuksellisuudelle sekä olemassaololle, tuoden mahdollisuuden määritellä itseä ja persoonallista identiteettiä. Opinnäytetyön äärellä oma kiinnostus on jäsentää syvempää ymmärrystä tarinallista identiteettiä kohtaan itse tulevana sosionomina (AMK) sekä tuottaen opinnäytetyön muodossa tietoa siitä saatavaksi muille.

Näkökulma narratiivisessa tutkimusotteessa pohjaa ajatuksena Boldin (2012, 17) tapaan jäsentää tarinallisesti opinnäytetyön sisältöä, tutkimusprosessia sekä lopputulosta. Tutkimusote on konstruktivistinen eli yksilöt jäsentävät tietoa ja identiteettiä kertomusten avulla. Tarinalliset identiteetit ei ole vapaita tai irrallisia tarinoita, vaan niitä voidaan luoda, korjata ja niitä rakennetaan koko elämän ajan kokemuksista, reflektoinnin kautta, vuorovaikutuksessa kokemusmaailmamme, muiden ihmisten sekä yhteiskunnan välillä. Meillä jokaisella on kyky kertoa omaperäisellä ja luovalla tavalla tarinaa itsestämme, vaikkakin elinympäristömme, muodostaa tietynlaisen kehyksen. Esimerkiksi koti, työpaikka, koulu ja harrastukset muodostavat näitä kehyksiä. (Kaasila, Rajala & Rantala 2008, 19-20 & Elliot 2005, 127.)

4.1 Tutkimusanalyysi

Tutkimusanalyysini koostuu mukaillen Boldin (2012, 167 & 168) narratiivisen tutkimuksen esittelytavan runkoa. Esittelen ensin mistä tutkimusaineistoni koostuu, miten keräsin aineistoa ja miten olen analysoinut sitä. Pyrin perustelemaan, miksi olen käyttänyt juuri niitä analyysitapoja, joihin päädyin.

Alkaessani analysoida sisältöä lähdin erittelemään sisältöä Tuomen & Sarajärven (2018, 10-15) näkökulmasta pyrkiä järjestämään viiden haastattelun sisältöä tiiviiseen ja selkeään muotoon pelkistämällä haastattelujen sisällön (taulukko 1) kadottamatta sen sisältämää informaatiota käyttäen loogista päättelyä ja tulkintaa. Koen tosin valintani narratiivisen tutkimusmenetelmän myös ohjaavan analyysiä, kuten Tuomen & Sarajärven (2018, 10-15)

mukaan voi käydä, kun laadulliselle tutkimukselle ominaista on luoda struktuuri, mutta mahdollisesti myös osittain poiketa siitä.

Aloitin aineiston sisällönanalyysin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 20-30) aineiston redusoimisesta eli pelkistämisestä. Määritin analyysiä ilmiöpohjaisesti liittyen ammatti-identiteettiin, työhön ja Laureassa opiskelun teemoihin, jotka olivat näkyneet myös haastattelukysymyksissä (liite 3) halutessani saada lisää tietoa ammatti-identiteetistä, Laureassa opiskelusta sekä työstä. Tutkimuksen eettisyyden ja luottamuksellisuuden vuoksi jätin alkuperäishaastattelut pois opinnäytetyön liitteistöstä sekä otin mukaan pelkästään pelkistetyt ilmaukset aakkosjärjestyksessä (taulukko 1) teemoihini ammatti-identiteetin, työn ja Laurean suhteen. Halusin myös olla sensitiivinen oman päiväkirjan suhteen ja käyttää pelkistettyä aineistoa käyttämättä alkuperäistä tekstiä liitteenä. (Bold 2012, 143-162, Elliot 2005, 142, Tuomi & Sarajärvi 2018, 25).

Tapa hahmottaa sisällönanalyysiä aineistokeskeisesti Tuomen & Sarajärven (2018, 15-18) sovittaen sitä narratiiviseen tutkimusotteeni on Tuomen & Sarajärven mukaan laadullisessa tutkimuksessa hyväksyttävää (2018, 10-20).

4.2 Rakennetut tarinat

Rakennetuissa tarinoissa käyn opinnäytetyön analyysin kuvauksen läpi lisäksi tuloksia sekä sitä, miten Laureasta valmistuneet sosionomit (AMK) määrittelevät ammatti-identiteettiään sekä mitkä asiat ovat vaikuttaneet Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteetin kehittymiseen opintojen aikana ja työelämässä. Koen vastanneeni tutkimuskysymyksiin osana rakennettuja tarinoita.

Rakennetut tarinat kertovat aineiston analyysin tarinamuotoisesti. Narratiivisessa tutkimusotteessa on mahdollista jäsentää tutkimusaineiston analyysi tarinalliseen muotoon. Käänsin englannista ”*representative constructions*” ilmaisun suomeksi sanoin ”rakennetut tarinat”, jonka ajattelin käyvän omassa opinnäytetyössä vastaamaan parhaana ilmauksena narratiivisen tutkimuksen metodia rakentaa aineistosta tarinoita. Tässä rakennettujen tarinoiden tavassa kertoa ensin tutkimusanalyysi kuvaan Karin, Hennan ja Annan tarinoita, joiden jälkeen käyn keskustelua teoreettisen viitekehyksen kanssa, mikä samalla on opinnäytetyön tuloksia tarinallisesti esitetyssä muodossa. (Bold 2012, 145, 162, 167.)

Jos ajatellaan, että Karin, Hennan ja Annan rakennetut tarinat ilmentävät niitä Laureasta valmistuvien sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviä kokemuksia, nostaisin keskeisinä teemoina käsittelyyn auttamistyön reflektion, emotionaaliset taidot ja sensitiivisyyden sekä eettisyyden näkökulmat, joita käytin näkökulmina aineiston (taulukko 2) ryhmittelyssä.

Ajatuksena Karin, Hennan ja Annan tarinoissa oli rakentaa aineistosta (taulukko 1 & 2) kolme karrikoitua sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiin liittyvää tarinaa. Karin tarinaan halusin liittää aineistosta vankkaa kokemusta ja asiantuntijuutta henkilönä, jolla on ennen sosionomin (AMK) töitä aiempaa työkokemusta. Hennan tarina muodostui aineiston pohjalta ilmentämään lukiosta vastavalmistunutta ja sen jälkeen sosionomiksi (AMK) opiskellutta henkilöä, joka oli käynyt ammatillisen kriisin ja kasvanut sen jälkeen ymmärtämään omaa ammatillisuutta paremmin. Hennan tarinaan tulkintani mukaan sopi myös aineisto, joka liittyi perhe-elämään. Annan kertomus on aineiston pohjalta koottu, jopa surullinenkin tai ainakin omalla kohdalla epämiellyttävää luettavaa oleva kertomus aineiston kootuista negatiivisista ja epäonnistumisten kokemuksista. (Bold 2012, 143-162.)

Havaitsin aineiston pelkistettyäni ammatillisuuteen liittyvän teorian sosionomin (AMK) erilaisista ammatillisuuteen liittyvistä kolmesta kategoriasta, joiden pohjalta tyypittelin (taulukko 2) aineiston sanat parhaani mukaan teemojen perusteella; 1. sensitiivisyyteen ja emotionaalisuuteen, 2. auttamistyön reflektioon sekä 3. eettisyyteen (Raatikainen ym. 2019, 38 & 39, Bold 2012, 150-155). Työn teemat (taulukko 2) ovat puhtaasti tulkintani perusteella luotuja ilmiöitä, joiden kesken esitän vain asiat kokemuksiin liittyen keskustellen tarinoiden ja teorian kesken. Teemoja ovat käsitys työstä & työn näkökulmia, työympäristöt sekä vaikuttamisen mahdollisuudet. Koulutuksen näkökulmien osalta jaoin aineistoa jatkokoulutukseen, ajatuksia laurean opiskelusta sekä mieleen jääneet asiat opiskelusta Laureassa (taulukko 2).

Jäsensin Karin, Hennan ja Annan tarinoihin työn ja koulutuksen teemat pyrkien olemaan uskollinen luomaan elävän tuntuista tarinoita Karin vakaasta työelämästä ja hyvistä kokemuksista koulutuksesta Laureassa sekä toiveikkaita tulevaisuuden näkymiä. Hennan tarinassa nuori ikä sekä kriisistä oppiminen näkyi työelämässä ja koulutuksen osalta. Annan tarinassa halusin tuoda työn ja koulutuksen teemoissa esille aineistoista virinneitä ikäviä kokemuksia ja kielteisiä näkemyksiä. Koin lukiessani Raatikaisen, Rahikan, Saarnion & Vepsän (2019) uudistettua painosta tarpeen lisätä hieman teoreettista viitekehystä laveammin ammatillisia teemoja, joita olen myös omassa työssäni kohdannut. Tämä kuvastakoon sitä laajaa sosiaalialan työkentän sekä ilmiöiden kirjoa, joita ainakin omalla kohdallani olen tunnistanut. Toivottavasti tarinat antavat sellaista heijastelupintaa, joka ei ole liian rönsyävää, vaan että lukija tavoittaisi jonkinlaisen käsityksen siitä miten erilaisia ammatillisia reittejä sosionomit (AMK) käyvät alkuvaiheessa työelämäänsä.

Jos ajatellaan, että Karin, Hennan ja Annan rakennetut tarinat ilmentävät niitä Laureasta valmistuvien sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviä kokemuksia, nostaisin tuloksiksi keskeisinä teemoina käsittelyyn auttamistyön reflektion, emotionaaliset taidot ja sensitiivisyyden sekä eettisyyden näkökulmat, joita käytin näkökulmina aineiston (taulukko 2) ryhmittelyssä. Ajattelen, että jossain määrin kaikki nämä Laureasta vähän aikaa sitten

valmistuneiden sosionomien (AMK) haastatteluista tuli esille ammatillisen kasvun elementtejä. Ammatillinen kasvu on psyykkis-emotionaalista kasvua kohti aikaisempaa laajempaa ammatillisuutta. Yksilön henkinen, psyykkinen, sosiaalinen ja maailmankatsomuksellinen näkökulma elämässä siten muuttuu. Mielestäni psyykkis-emotionaalinen ulottuvuus on juurikin tätä reflektion parissa tapahtuvaa muutosta ja sitä emotionaalisten sekä sensitiivisyyden taitojen vaalimista. Henkinen näkökulma on sietä sosionomin (AMK) omalla persoonalla tehtävää työtä, sosiaalinen ulottuvuus liittyy sekä Laureassa opiskeluun, työyhteisöihin, muihin yhteisöihin vapaa-ajalla, sekä maailmankatsomuksellinen näkökulma sivuaa vahvasti etiikkaa (Raatikainen ym. 2019, 34, 41.)

5 Työ sosionomina (AMK)

5.1 Kari

Kari on 35-vuotias ja hänellä on jo kokemusta työelämästä pidemmältä aikaa. Hän valmistui sosionomiksi (AMK) vuoden 2018 joulukuussa. Sosionomin (AMK) ammatti on hänen neljäs ammattinsa ja hän on ehtinyt kokeilla työympäristöinä lastensuojelua, vanhustenhoitoa sekä aikuissosiaalityötä. Kari on aloittanut sosiaalialalla työskentelyn koulun ohessa vuonna 2017 ja nykyään hän työskentelee vanhusten palvelutalossa, jossa on jo viihtynyt puolitoista vuotta. Karin näkemys omasta ammatti-identiteetistään on sensitiivinen ja se kasvaa työelämässä koko ajan. Työ on raskasta henkisesti ja fyysisestä sekä tilanteet vanhustenhoidossa on ajoittain haastavia. Työyhteisö tukee Karia, tilanteita käydään yhdessä läpi ja asiakastyössä arkilähtöinen lähestymistapa, näkökulmana mielenterveystyö ja tietoisuus erilaisista ohjausmenetelmistä asiakaslähtöisesti tuo Karille onnistumisen tunteita. Kari on käynyt välillä läpi ammatillisia kriisejä, mutta tämänhetkinen tilanne vakituudessa työsuhteessa sekä liittoon kuulumisessa antaa Karille tasaisen tulevaisuusnäkymän. Kari on tietoinen mahdollisuuksista kouluttautua lisää ja nähdä moninaisia eri työtehtäviä sosionomille (AMK) työelämässä. Epäkohtiakin on tullut vastaan ja Kari on voinut viedä esimiehelleen asioita, joihin on tullut muutoksia. Viimeisimpänä esimerkkinä vaikeus tehdä työtä työkaverin kanssa, johon sittemmin puututtiin ja nyt työyhteisö voi paremmin.

Karin työyhteisössä kuullaan tunteita ja niitä työstetään yhdessä, Kari ilmaisee näkemystään sensitiivisyydestä, jota pidetään sosionomin (AMK) -ammattissa hyvänä ominaisuutena, jotta asiakkaiden tarpeisiin ja tunteisiin voidaan reagoida. Karin tarinasta kuuluu ihanteellinen työyhteisön sekä Karin yhteistyö tunnetaidoissa, joka näkyy työyhteisössä yhdessä asioiden käsittelynä ja sillä että Kari on pärjännyt omissa kriiseissään. Kari myös vaikuttaa, että hänen tunteensa ovat ennakoitavissa ja hän näkee elämänsä tasaisena. Tällainen pysyvä olotila saattaa olla yhteydessä emotionaaliseen minäpysyvyyteen, jossa ihminen uskoo siihen, että

hän pystyy toimimaan hänelle merkityksellisissä tilanteissa. Kari tulkintani mukaan hyväksyy tunnekokemuksensa ja hallitsee niitä. Tulkitseen myös sensitiivisyyden ja emotionaalisen näkökulmasta Karin näkemystä työstä, joka ilmenee rankkana mutta on silti hallittavissa osittain työyhteisön sekä Karin emotionaalisen kompetenssin ansiosta. Kompetenssiin kuuluu Karin sekä asiakkaiden vaikeiden tunteiden ja haastavien elämäntilanteiden kannattelu, myötäeläminen sekä kykyä huolehtia itsestään.

Karin tarinasta välittyy piirteitä taitajan sekä asiantuntijan piirteitä. Kari osaa jo toimi tarvittaessa tilanteissa intuitiivisestikin ja kari hallitsee kriittisen reflektion hilliten omia tunnereaktioitaan rankaksi koetussa työssä.

(Raatikainen ym. 2019, 38, 41, 44-45)

5.2 Henna

Henna on 25-vuotias ja hän valmistui sosionomiksi (AMK) keväällä 2018. Henna teki töitä lastenhoitajana päiväkodissa ennen valmistumistaan ja valmistumisen jälkeen siirtyi lastentarhanopettajan työtehtäviin, joka on Hennan toinen pidempiaikainen työpaikka. Työskennellessään päiväkodissa, kuitenkin hän koki työn liian hoidolliseksi ja palkkauksen liian matalana. Henna ei aivan tiennyt mikä hänen asiakasryhmänsä on, jonka kanssa hän haluaisi tehdä pidempään työtä ja pomokin oli epävarma nuoren iän vuoksi antamaan liikaa vastuuta Hennalle. Hennalla oli myös päiväkodissa työkaverin kanssa vaikeuksia. Henna kuitenkin ymmärsi kertoa havaituista epäkohdista esimiehelleen sekä kaupungin varhaiskasvatuksen johdolle. Lähteminen päiväkodista tuntui oikealta ratkaisulta, jonka jälkeen Henna koitti perustaa oman yhdistyksen alkuvuonna 2019, mutta yritys saada kumppaneita ja rahoitusta epäonnistui. Tämän jälkeen Henna löysi työpaikan lastensuojelun perhetyöntekijänä keväällä 2019 ja työympäristön vaikutukset tuntuivat positiivisesti. Henna ajattelee tekevänsä työtä perhetyöntekijänä niin kauan kuin saa olla ja viihtyy. Nyt tosin Henna on jäänyt vuoden 2020 maaliskuusta alkaen äitiyslomalle.

Hennan tapauksessa tuli esille kokemuksia erinäisistä kriiseistä. Eteläpelto & Tynjälä (1999, 282-283) kuvailee tyypillisesti ammatti-identiteetin rakentuvan erityisten käännekohtien kautta, joka näkyy mielestäni Hennan kohdalla vahvistuneena käsityksenä siitä mitä työtä hän haluaa tehdä.

5.3 Anna

Anna on 28-vuotias ja hän on opintojen aikana tutustunut erilaisiin työpaikkoihin ja käynyt jopa Englannissa työharjoittelussa. Anna valmistui sosionomiksi (AMK) vuonna 2017 keväällä, jonka jälkeen hän on aloittanut työskentelyn lastensuojelussa ohjaajan työroolissa, jossa asiakkaalle kävi työtapahtuma. Työnantaja ei uskonut Annan tarinaa tapahtuneesta ja Anna

alkoi kokea työn raskaaksi ja väsymys lisääntyi, myös osasyynä kohtaamisen puute työpaikalla. Anna tukeutui työterveyteen kokien burnoutin oireita. Epäreilun kohtelun kohteeksi joutuminen on koetellut Annan työntekoa matalan palkkauksen ja raskaan työn lisäksi.

Anna halusi vaihtaa työpaikkaa ja hän joutui hakemaan kymmeniä työpaikkoja ennen kuin löysi uuden. Anna kokeili myös välissä palkallista työkokeilua lastensuojelussa kokien itsensä työelämässä väliinputoajaksi. Vihdoin Anna saa keikkatyötä lähihoitajan nimikkeellä vuonna 2018 kehitysvamma-alalta nähden Suomessa kehitysvammaisten asemaan liittyviä epäkohtia. Työssä yhden asiakkaan kanssa tulee konflikti, jossa asiakas ei enää halua Annaa työntekijäkseen. Anna alkaa olla sen verran turhautunut kokemuksistaan, jonka jälkeen päättää hakeutua opiskelemaan tradenomiksi (AMK). Anna on päättänyt vakaasti tehdä töitä alalla kolme vuotta, jonka jälkeen toivoisi siirtyvänsä muihin töihin.

Anna kuvaa työpaikkojen dynamiikkaa, jossa Annalle kasaantuu epäreilua kohtelua asiakkaan, työnantajan sekä työelämän osalta. Anna mainitsee tarinassaan mielestään haasteita, joita koulutuksen jälkeen työelämään siirtyvä sosionomi (AMK) kohtaa työympäristössään. Työpaikka on toimintaympäristö ja siellä on oma kulttuurinsa. Ammatti-identiteetti hankitaan työyhteisössä, jossa sosiaalistuminen, vuorovaikutus ja oppiminen ovat keskiössä. Eettisissä tilanteissa, joita Anna mainitsee kehitysvammaisten aseman epäkohtiin liittyen, voi sosionomi (AMK) kohdata eturistiriitoja, tunteita tai uhkia itselle taikka toiselle. Anna on selkeästi joutunut joustamaan liiaksi kehitysvammaisten aseman epäkohtien lisäksi kokiessaan burnoutin, tehnyt raskasta työtä ja kokenut työnantajan taholta vääryyttä. Moraalinen selkäranka, joka liittyy taitoihin pitää yllä itsenäistä ja tavoitteellista toimintaa sekä kykyä sietää eri mieltä olemista, voi katketa, kun sosionomille (AMK) koituu liiaksi eettisiä ongelmia. Annan tarinassa ilmenevät burnoutin oireet on todettu olevan yhteydessä stressaaviin työoloihin, resurssien ja tuen puutteeseen mitä Anna tarinassaan kuvaa. (Raatikainen ym. 2019, 43, 179.)

6 Sosionomin (AMK) ammatti-identiteetti

6.1 Kari

Kari tekee työtä refleктоimalla työtä pyrkien kehittymään jatkuvasti. Persoona on isona osana hänen ammatillista identiteettiään. Syvällinen pohdiskelu, mahdollisuuksien mukaan toimintatavan muuttaminen ammatillista rajaa vetäen työotteessa auttaa pitämään yllä intohimoa tehdä sosiaalialan työtä. Motivaatiota pitää yllä halu kehittää työympäristöä, rohkeus tuoda esille työasioita, omien vahvuuksien kautta työnteko sekä asenteena optimismisuus. Kari on oppinut näkemään, että asiakkaiden elämässä pienikin liikahdus ihmisessä on kaunista. Kari käsittelee myös vanhustenhoidossa viriäviä vaikeita teemoja kuten

kuolemaa. Ymmärryksen lisääntyttyä vaikeissa teemoissa työtä on ollut helpompi tehdä. Kari kokee pohtimisen työssä ja työyhteisössä edistävän keskustelullista ilmapiiriä muiden työkavereiden kesken. Työyhteisössä puhutaan kuuntelun taidoista ja töissä tuetaan toisia. Kohtaaminen on karille työympäristössä sydämen asia ja hän haluaakin tuoda sosionomin (AMK) ajattelumaailmaa työkavereille esille. Työkokemuksen perusteella Kari on huomannut ammatillisen kasvun ikään kuin huomaamattoman kasvun.

Kari pitää tärkeänä eettisten kysymysten näkemisen ja tarkastelun, itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen, itselleen ominaisen pienen puolella olemisen sekä siitä että saa vaikuttaa muiden ihmisten elämään.

Reflektiolle ominaista on Karin tapa pysähtyä pohtimaan syvällisesti omia tunteita, arvoja, ajatuksia sekä asenteita. Myös ammatillisen toiminnan kehittäminen, jota Kari työssään tekee, on merkki reflektiivisyydessä sosionomin (AMK) työssä. Toisaalta myös ammatillinen kasvu on mahdollista juuri siksi kun reflektiota on, jonka Kari on huomannut pikkuhiljaa tapahtuvan ikään kuin itseksensä. Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen kertoo Karin tavasta tehdä sosiaalialan työtä asiantuntijana, jolla on eettinen vastuu tehdä työtä luottamusta tavoitellen ja vaalien. Eettisyyteen kuuluu myös omien rajojen tietäminen, minkä Kari ilmaisee. (Raatikainen ym. 2019, 47 & 128.)

6.2 Henna

Henna on nyt 25-vuotias ja hänen käsityksensä omasta sosionomin (AMK) ammatti-identiteetistään on sellainen, jossa on 60% omaa persoonaa ja 40% ammatillisuutta. Hennan näkemyksenä ammatti-identiteetissä sovitetaan oma persoona työhön ja se on tärkeä osa työtä. Tärkeää on uskoa itseensä ja se, että muut kuten esimies uskoo häneen. Henna on käynyt läpi ammatillisen kriisin, jossa hän vaihtoi työympäristöä päiväkodista perhetyöntekijäksi. Perhetyön aloittaminen antoi uutta virtaa ja mielenkiintoa työhön.

Henna pohtii ammatti-identiteettiään ja kokee, että se on vahvistunut epämukavuusalueelle mentäessä, jossa hän on voinut kehittyä työntekijänä. Oman ammatti-identiteetin löytäminen vahvemmin työympäristön vaihdoksen johdosta on antanut oppeja, joiden mukaan Henna osaa toimia eri tavalla uudessa samankaltaisessa tilanteessa. Perhetyöntekijänä käytännönläheistä työtä tehdessä pohdintahetket työkavereiden kanssa ovat antoisia ja niissä pohditaan sekä mennyttä että tulevia asiakashetkiä. Pohdinta selkiyttää työntekoa Henna mielestä ja hän on oppinut, että ei voi vaikuttaa aina asiakkaiden elämäntilanteisiin, vaikka haluaisikin.

Henna haluaa olla hyvä työntekijä ja hän kokee sosionomin (AMK) ammatin kutsumusammattiksi. Hyvät hetket tasapainottavat huonoja hetkiä ja intohimoa tehdä työtä löytyy. Henna haluaa toimia työssä oikein ja olla rehellinen, hänen työtönsä yhdistää ohjaamisen- sekä auttamisenhalu.

Henna kuvailee persoonan suureksi osaksi työtään, miten se myös sosionomin (AMK) ammatissa myös nähdään. Persoonaa synnyttää auttamisammattissa myös haasteita, joka on tärkeää tunnistaa reflektion avulla. Haasteita ovat tiedostamattomat motiivit, joihin reflektion kyky ei pääse ja niin ne jäävät hieman varjoon reflektiosta. Näitä voi olla pakonomainen auttamisenhalu tai oman itsensä eheyttäminen. Henna näyttää oppineen, että asiakkaiden elämäntilanteisiin ei aina voi vaikuttaa vaikka haluaisikin, mikä saattaa kertoa reflektiokyvyn parantumisesta. Hennan tarinassa välittyy myös jo jossain määrin osaava reflektion taito, joka näkyy Hennan tavassa toimia uusilla toimintamalleilla samankaltaisten tilanteiden tullessa kohti.

Hennan tarinassa näkyy mielestäni piirteitä kehittyneen aloittelijan, pätevän työntekijän sekä taitajan rooleista. Henna on nähnyt jo työelämässä mielestäni erilaisia tilanteita ja siten pystyy jossain määrin tunnistamaan ongelmatilanteita ja miettimään kuinka toimia. Pätevälle osaajalle ominaista on jo Hennan mainitsema rohkeus tarttua työhön, kun ratkaisuvaihtoja on jo sen verran opittu. Myös nopeasti toimiminen on pätevän osaajan ominainen toimintatapa. Kriittinen reflektio omaa työtä kohtaan on sen verran vähäistä Hennan tarinassa, että hän ei vielä kovinkaan paljoa toimi asiantuntijuudesta käsin. Havaitsen Hennan tarinasta halua kehittyä ja sosiaaliolam osaajalle tärkeää onkin tunnistaa oma osaaminen ja kehittymistarpeita, jatkuva oppiminen on työelämässä nykyään tarpeellinen taito.

(Raatikainen ym. 2019, 22, 38 & 48)

6.3 Anna

Aloittaessa sosionomi (AMK) opintonsa Annan on ollut epävarma ja opiskelun aikana Anna on etsinyt ammatillisesti itseään. Annan ammatti-identiteetti on kehittynyt opintojen aikana, hän käyttää järkeä ja varmuus alaa kohtaan on hatarasti rakentunut pikkuhiljaa myös työelämässä. Haasteina Annalla on ollut se, että hän ei ole uskaltanut olla avoin, itsensä likoon laittaminen on pelottavaa. Myös vaikeus kertoa mielipiteitään sekä riittämättömyyden tunteet painavat Annaa. Haasteista huolimatta Annalla on vakaumuksia, joiden mukaan hän ei halua tulla tallotuksi työelämässä. Anna pitää omia puoliaan ja harjoittelee asiakkaiden rajaamista kehitysvammaisten asiakkaiden parissa, sillä pitkä sairausloma ja kuormittava työympäristö sekä -työ ovat tuoneet niin paljon riittämättömyyden tunteita.

Anna kaipaisi vielä työelämässä ollessaan lisää harjoittelua, eikä koe aivan olevansa täysin soveltuva alalle. Anna kaipaisi kokemusta ammatti-identiteetin pysyvyydestä ja tulevaisuudestaan. Alanvaihto on ollut Annalle mielessä oleva vaihtoehto, joka hänen mielestään muuttaisi näitä epäkohtia, sillä Anna kokee olonsa aika ajoin osaamattomaksi.

Annalle on vaikeaa löytää töistä hienoja ja huonoja hetkiä, välillä Anna ajattelee naiivisti, että hänen tulisi pelastaa asiakkaita ja nyt keväällä 2020 koronaviruksen tilanteessa Anna

kokee vähäistä arvostusta sosiaalialan ammattilaisia kohtaan. Kokemukset sosionomina (AMK) työskennellessä ovat aiheuttaneet Annassa halun vaihtaa alaa.

Anna kuvaa ammatti-identiteetin käsityksissä sosionomin (AMK) tärkeää taitoa olla avoin itselleen ja sen haasteita omalla kohdallaan. Avoimuus on siksi erityisen tärkeää, ettei auttamistyössä auttajan varjot tai auttamisen pakko aiheuttaisi Annalle vaikeutta rajata omaa toimintaa sekä ymmärtää minkälainen väliintulo ja puuttuminen asiakkaan tilanteeseen ovat työssä tärkeää. Anna selkeästi kompuroi ammatillisessa reflektiossa, joka näkyy vaikeutena löytää tarttumapintaa työstä, ja kaipaa aloittelijalle ominaisia suunnitelmia sekä sääntöjä kaavojen mukaisesti. (Raatikainen ym. 2019, 38 & 48.)

7 Ajatuksia Laureassa opiskelusta ja sosionomi (AMK) -koulutuksesta

7.1 Kari

Karilla on haaveena joskus kouluttautua ylemmässä ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Laureassa opiskeltaessa Kari muistaa erityisesti eri alojen ihmisten yhdessä olemisen ryhmätöissä, tärkeäksi osaksi koetut harjoittelut kokeillen erilaisia työpaikkoja sekä antoisat projektityöt. Kari nostaa esille kyvyn itsereflektioon merkittävimpänä Laurean sosionomi (AMK) -koulutuksen antina sekä teorian tiedon kartuttamisen opintojen aikana.

Kari mainitsee haaveen jatko-kouluttautua, joka kuuluu osittain itseohjautuvuuden taitoihin. Ammattitaidon ylläpitäminen tulevaisuudessa edellyttää kykyä oman osaamisen itsearviointiin sekä asioiden reflektointiin. Sosionomin (AMK) ammatilliseen osaamiseen kuuluu erilaisia työtapoja, kuten sosiokulttuurinen innostaminen. Sosiokulttuurinen innostaminen sisältää monenlaisia tekniikoita, kuten; ryhmätyötaitoja, tutkimustekniikoita ja projektityöskentelytekniikoita. Näistä Kari nostaa Laureasta käydyistä sosionomin (AMK) opinnoista esille ryhmä- ja projektityöt. Merkittävin taito Karille on itsereflektion kyky, joka liittyy henkilön henkiseen ja sosiaaliseen osaamisen tiedon käsittelyn lisäksi. (Raatikainen ym. 2019, 48, 50 & 109.)

7.2 Henna

Laureassa opiskelusta Hennalle on jäänyt mieleen kriisi vapaaehtoistyössä opiskellessa ja se että kriisistä jäi siltikin ”minä osaan” -tunne. Harjoittelut ovat olleet tärkeä osa sosionomin (AMK) -tutkintoa. Henna haluaa kertoa, että koulussa olisi hyvä tuoda esille mitä työtä sosionomina (AMK) ottaa vastaan. Koulutuksen Henna koki hyväksi, vaikka kaikkea ei olekaan mahdollista oppia koulussa. Hennalla on ollut haaveena lukea psykologiaa yliopistossa vielä joskus.

Vapaaehtoistyön yksi tarkoitus on hyödyttää vapaaehtoista itseään, mitä Henna tarinassaan kuvaa oppimisen näkökulmasta. Vapaaehtoistoiminnan ja opiskelun yhdistämisellä on todettu olevan huomattavan positiivisia vaikutuksia oppimiseen, opiskelijan ajatteluun ja empatiakyvyn kehittymiseen. Myös persoona, opiskelumotivaation lisääntyminen, elämäntaitojen kehittyminen mainitaan tärkeinä vapaaehtoistoiminnan opeiksi. Hennan kohdalla hänelle on jäänyt mieleen kriisi, jonka jälkeen hän oppi siitä. Vuodesta 2006 lähtien sosionomin AMK-tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja 3,5 vuotta. Harjoitteluita kuuluu yhteensä noin 45 opintopisteen laajuisesti. Henna kuvaa tärkeäksi juuri nämä harjoittelujaksot.

Henna kertoo Laurealle, että työn arvostamiseen liittyviä seikkoja voisi tuoda enemmän koulussa esille. Työn arvostaminen on osana asiantuntijuutta, jossa sosionomi (AMK) oppii pikkuhiljaa arvostamaan omaa työtään luoden itsevarmuuden kautta turvallista työilmapiiriä.

(Raatikainen ym. 2019, 13, 128, 189 & 190.)

7.3 Anna

Anna koki aloittaessaan Laurean olevansa hukassa itsensä kanssa. Koulun oppeja Anna ei ole kokenut voivansa käyttää työelämässä, koulussa oli liikaa ryhmitöitä ja opiskeluaika Anna koki olevansa pumpulissa. Valmistuttuaan sosionomiksi (AMK) Anna koki arvostuksen nousevan häntä kohtaan, koulu on auttanut enemmän häntä kuin työelämä. Koulussa Annan mielestä on vaikeaa valmistaa käytännöntyöhön ja koulu on Annan mielestä tietynlainen kupla ihmisten kohtaamisen suhteen. Työelämässä kohtaaminen on ollut erilaista. Nyt kouluttautuminen tradenomiksi (AMK) kiinnostaa ja Anna aikoo tulevaisuudessa vaihtaa alaa.

Anna kuvaa ajatuksissaan itsesäätelyn elementtejä kuten kokemuksiin kuormittavuudesta liiallisten ryhmätöiden muodossa ja hukassa oleminen. Osittain varmasti ammatillinen itsensä etsiminen on tärkeää, mutta ajattelisin että itsesäätelylle ominainen määritelmä prosessista, jossa Anna voisi säädellä omaa reagointia, olisi ollut hyödyllistä. Itsesäätelyyn liittyy vahvasti tunteet ja niiden hallinta, kanssaopiskelijoiden tuki, yhteenkuuluvuuden tunne ja onnistumiset. Ilman näitä korkeakouluopiskelijat saattavat keskeyttää opintonsa. Havaitsen myös Annan tarinasta suhteellisen vähäistä kriittistä reflektiota, joka voisi auttaa selkeyttämään mielestäni Annan merkityksiä koulutukseen ja työhön liittyen. (Raatikainen ym. 2019, 30.)

8 Opinnäytetyön johtopäätökset

Narratiivisen tutkimuksen tekemisessä kuvailen sitä, miten opinnäytetyöprosessi eteni ja mitä valintoja tein matkanvarrella käyttäen apuna päiväkirjasta otettuja lainauksia tiedostaen

laaja-alaisen lainausten käytön. Opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta koskevassa kappaleessa käyn läpi erityisesti narratiiviselle tutkimusotteelle ominaisia eettiseen ja luotettavuuteen näkökulmaan liittyviä asioita. Pohdinta on tapahtunut jo rakennetuissa tarinoissa, joten sille ei ole erillistä kappaletta. Lopuksi vielä käyn yhteenvedon pohdinnassa ja mietin miten tarinallisuuden käyttöä sekä ammatti-identiteetin laadullista tutkimista voisi jatkossa kehittää.

8.1 Narratiivisen tutkimuksen tekeminen

Tässä kappaleessa kuvaan opinnäytetyön prosessin tekemistä tukeutuen päiväkirjaan. Kuvailen sitä, miksi lähdin tekemään narratiivisella tutkimusotteella opinnäytetyötäni, minkälainen prosessi oli ja mitä matkanvarrella työskennellessä tapahtui.

Syyskaudella 2019 aloitin jo opinnäytetyön aiheen hauduttelua ja koitin aloittaa tekemällä suunnitelman Laurealle sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviin kokemuksiin liittyen. Kiinnostuin silloin jo päiväkirjamuotoisesta työskentelystä löytäessäni narratiivisen tutkimusotteen. Kuitenkin työelämä vei syksyllä menessään ja ajatus jäi raakileeksi. Sain silloiselta ohjaavalta opettajaltani neuvon liittyä Laurean sisällä päiväkirjamuotoiseen opinnäytetyön ryhmään, joka alkaisi kevätkaudella 2020.

6.2. aloitin Laurean päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyötyhmässä ja aloin ensin miettiä voisinko tehdä oman työpaikkani kanssa sopimuksen päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tekemisestä. Kävin keskustelua työpaikallani, mutta en onnistunut saamaan lupaa enkä siten onnistunut tekemään työelämlähtöisesti opinnäytetyötäni. Siten päätin palata syksyllä 2019 aloitetun sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiin liittyvään aiheeseen. Neuvottelin päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöryhmän ohjaajan kanssa asiasta ja päädyin tekemään Laurealle opinnäytetyöni.

Prosessi lähti kunnolla käyntiin 10.2. kun lähdin pitämään päiväkirjaa arkisin sekä koostetta viikoittain 8.5. asti työnteon sekä opinnäytetyön parissa työskentelyn ohessa. Jatkoin myös pohdintojen kirjaamista päiväkirjaan 7.6. asti vielä työskentelyn ohella. Ryhmästä sain tukea ja aikamääreitä eri vaiheiden loppuun saattamiseen; opinnäytetyön suunnitelman esittelyä ryhmässä 27.2. ja palautus 9.3. ohjaajalle.

Tänään tuntui erityisen hyvältä se, että pystyin eilen palauttamaan melkein valmiin opinnäytetyön suunnitelman ja päästämään siitä irti. Että se voi olla prosessinomainen, eikä täysin valmis. Luotan, että se valmistuu ajallaan, ja vaikka deadlineksi asetettu viime viikon perjantai ei toteutunutkaan suunnitelman osalta - olen silti tyytyväinen, että hahmotan opinnäytetyön prosessia ja se etenee koko ajan. Tässä on näköjään omat vaiheensa, eikä se aina ole ihan suunnitelmien mukaan menevää. Se on vaikeaa välillä myöntää

itselleen, että ei ole pystynyt tekemään sitä mitä haluaisi. Toisaalta koen työskennelleeni asian parissa ajatusten tasolla ja odotan kovasti ohjaajani arvioita, miten hän näkee työni edistymisen. (Lainaus päiväkirjasta)

Andrews ym. (2008, 1) tuovat esille haasteita tutkijan itse osallistuessa kokemuksineen laadulliseen tutkimustyöhön esimerkiksi erilaisine epävarmuuden tunteina mitä tuli koettua opinnäytetyötä tehdessä. Tämä epävarmuus on Andrews ym. (2008, 1) mukaan varsin tavallista päihkäilyä tutkimusotteen prosessinomaisuuden vuoksi.

Tämän jälkeen palautteen saatua tein korjauksia hieman teoreettiseen viitekehykseen ja 6.4. palautin tutkimuslupahakemuksen. Suunnitelmaa varten onnistuin muotoilemaan opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen ammatti-identiteettiin sekä tarinallisuuteen liittyväksi ja tein saatekirjeen (liite 2) sekä haastattelukysymysten rungon (liite 3).

Haastattelut pidin tutkimusluvan saatuani 14.4., 15.4., 20.4., 23.4. sekä 27.4. Huomasin toisaalta loppuvaiheessa haastatteluista, että tuntui luontevalta hieman muuttaa runkoa lisäten siihen vapaan sanan Laureasta, jota en keksinyt heti haastattelukysymysten runkoon aluksi lisätä.

Olen huomannut kysyväni pari kysymystä lisää haastattelujen aikana ja muuttavani sitä puolistrukturoidusta haastattelusta syvähaastattelun suuntaan. Olen antanut laveutta polveilla tutkimuskysymysten välissä tietoisesti, kun olen ajattelut kuljettavani keskusteluista intuitiivisesti oikeisiin suuntiin haastatteluiden lähtiessä käyntiin. Neljännen haastattelun kohdalla huomasin kysyväni mitä haastateltava haluaisi sanoa Laurealle, sillä koulu tuli niin monta kertaa esille. Lisäsin tämän myöhemmin osaksi viidennen haastateltavan kysymyksiä. Että voi lopuksi sanoa vapaan sanan koululle. (Lainaus päiväkirjasta)

Haastatteluiden jälkeen litteroin ne, eli kirjoitin tekstitiedostoksi haastattelut. Ajatuksenani oli 1.5. alkaen perehtyä aineistoon, miettiä miten käytän sitä opinnäytetyössäni ja kirjoittaa opinnäytetyöstä 16.5. pidettävää päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön loppuseminaaria varten vedos.

Ajatuksena olisi nyt vappuna pysähtyä ajatuksella aineiston ääreen ja päättää miten lähestyn aineistoa. Sen jälkeen varaan itselleni aikaa rutkasti miettiä aineiston läpikäymistä, teoreettista viitekehystä ja sitä miten nivon aineistosta opinnäytetyön. Jännittävää. (Lainaus päiväkirjasta)

Työskentelin sitten ennen 16.5. pidettävää seminaaria varten aineiston parissa, melko viimetinkaan valmiiksi saattaen sen hetkisen vedoksen opinnäytetyöstäni käyttämällä

laadullisen tutkimuksen pelkistämistä sekä tyypittelyä alakategorioihin sekä yläkategorioihin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 15-18). Tätä en kokenut siltikään ymmärtäväni riittävästi eikä aineistoni sopinut oikein siihen. Seminaarissa lainasin otteita haastateltavien alkuperäisilmauksista. Tässä vaiheessa kuitenkin minulle tuli oivallus, että suojellakseni haastateltavien anonyymiyttä, en voi käyttää suoraan tarinoita. Mutta mitä jos kuitenkin voisin rakentaa tarinoita, joita voisin käyttää haastateltavien aineiston esittämisen tapaan. Bold (2012, 143-177) oli esittänyt rakennettavien tarinoiden mallia, joita sitten seminaarin pitämisen jälkeen aloin toteuttaa. Rakennetut tarinat perustuvat opinnäytetyön haastatteluista saatuun pelkistettyyn tietoon (taulukko 1). Litteroin ensin haastattelut, jonka jälkeen kategorisoin pelkistetyt ilmaukset ilmiölähtöisesti; ammatti-identiteettiin, työhön ja kouluun liittyviksi. Myös perheeseen liittyvää aineistoa tuli (taulukko 2). Tämän jälkeen lähdin rakentamaan Karin, Hennan ja Annan tarinoita viiden haastattelun pelkistetyn aineiston (taulukko 1) sekä tulkintani pohjalta. (Bold 2012, 143-162.) Tämä vaati toiseen kertaan pelkistetyn aineiston pariin tarttumista ja uudelleen ryhmittelyä. Ja vielä uusien palautuspäivien sopimista 7.6., joka viimein oli kaiken tehtävän työn osalta saatettu loppuun teoreettisen viitekehyksen, rakennettujen tarinoiden ja opinnäytetyön loppuunsaattamisen osalta.

Tarinallisen tutkimusaineiston läpi koluaminen tuntui välillä päättymättömältä ja loputtomia tulkintoja sisältävältä, vaikkakin merkitykselliseltä, kunhan löysin sellaisia valintoja, jotka saattoivat opinnäytetyön lopulta valmiiksi. Koin tämän tulkintojen ja kokemusten kanssa työskentelynolemisen osittain erittäin haasteellisena ja välillä tuntuikin, että saankohan tätä työtä koskaan valmiiksi. (Lainaus päiväkirjasta)

Narratiivisen tutkimusotteen käytöllä voidaan tutkia kokemuksellisesta näkökulmasta sitä kaikkea, mitä tutkija kohtaa tutkimuksensa aikana. Opinnäytetyötä tehdessä koin koko prosessin olleen sellainen, jossa polveilin välillä väärille teille valiten huonoja valintoja, kuten väärän sisällönanalyysin ensimmäisellä kertaa. Toisaalta rajaaminen opinnäytetyöni suunnitelmassa ammatti-identiteettiin sekä tarinallisuuteen auttoi pitämään raameja kasassa työskentelyssäni polveilusta huolimatta. Koin hyödylliseksi oman päiväkirjan pitämisen, sillä koontivaiheessa ihan lopuksi sain sieltä nostettua pohdintoja osaksi opinnäytetyön johtopäätöksiä. Koin hyödylliseksi tutkimusprosessiin palaamisen päiväkirjan avulla. (Andrews ym. 2008, 4.)

8.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Osana eettisyyttä ja luotettavuutta pohdin itseäni reflektiivisen tutkimusotteen tutkijana, tulkinnallisuuden uskottavuutta, eettisyyden toteutumista haastateltavien osalta sekä

rakennettujen tarinoiden uskottavuutta sosionomin (AMK) ammatti-identiteettiin liittyen. (Bold 2012, 146, 176.)

Bold (2012, 70) mainitsee tärkeäksi tunnistaa itsensä vaikutuksia tutkimusprosessiin, josta piirsin kuvan (liite 1) auttamaan hahmottamaan omia vahvuuksia ja heikkouksia. Selkeästi aikataulut venyivät, kuten olin odottanutkin ja vaikeuksina prosessin aikana näkyi ajatuksiin hukkuminen sekä asiassa pysyminen. Yli-analysoin myös aineistoa välillä ja polveilin.

Ratkaisuiksi päädyin kirjoittamaan päiväkirjaa, minkä koin auttavan tekemän näkyväksi omaa ajatusprosessia, tuotin myös tekstiä siitä epämääräisyydestä mitä ajatuksissani ilmeni. Pyrin prosessin aikana luopumaan täydellisyys tavoittelusta, mikä tarkoittaa prosessin epävarmuuden sietämistä. Tässä epävarmuuden sietämisessä koin onnistuneeni melko hyvin, pohjaten siihen, että epävarmuuksista huolimatta halusin saattaa opinnäytetyöni loppuun. Vahvuudet, kuten herkkyyks ja analysointikyky ovat omia käsityksiä itsestäni työskentelijänä ja sen voi lukija päättää näkykö nämä asiat työssäni.

Tarinassa voidaan ajatella olevan kertomuksia ja tyypillisimmin kertomus on kielellinen kuten opinnäytetyössäni ilmaisen haastatteluaineistoa rakennettujen tarinoiden muodossa. Opinnäytetyöstäni yhdistämällä teoreettisen viitekehyksen, rakennettujen tarinoiden sekä opinnäytetyön johtopäätösten kappaleet, muodostui kokonaisuudesta ikään kuin kertomus, joka voidaan lukijan näkökulmasta tulkita monella eri tapaa. Eli ajattelen, että esitystapani voi pitää sisällään erilaisia tulkintoja ja pyrkimällä esittämään esimerkiksi oman tutkimusprosessin mahdollisimman läpinäkyvästi, koitan lukijalle selventää, miten olen valintojani tehnyt. (Bold 2012, 176 & Hänninen 1999, 20)

Haasteena tarinan käytöllä on kokemukseen keskittyvässä tutkimuksessa tietyt epäluotettavuuteen liittyvät seikat. Tarina ei ole koskaan täysin sitä mitä tapahtui, vaan sillä on ominaisuus pyrkiä luomaan siinä hetkessä jonkinlaista tulkintaa aiheesta. Halusin haastatteleamalla viittää sosionomia (AMK) tarjota heille tilaa tuoda esille ajatuksiaan liittyen ammatti-identiteettiin, työhön sekä koulutukseen. Jokainen henkilö tuo haastattelun aineistoon erilaisen tulkinnan, kuten minäkin olen tässä opinnäytetyössä niiden tulkitsijana tuonut omanlaisen rakenteeni rakennettujen tarinoiden muodossa. Eettisyyttä ajatellen halusin häivyttää jokaisen haastateltavan kokemukset osaksi pelkistettyä kokemusten kirjoa (taulukko 1), josta ryhmittelin kokemuksia tarinalliseen muotoon (taulukko 2). Tarkoitukseni ei ole ollut tuottaa mitään tiettyä totutta, vaan esittää tarinalliseen muotoon mahdollisimman kootusti ja ymmärrettävästi erilaisia kokemuksia. (Bold 2012, 29, 162.)

Olen eettisestä näkökulmasta koittanut tunnistaa tämän tulkinnallisuuden sekä oman aseman tunnistamisen lisäksi sitä, miten olen käyttänyt tutkimusaineistoa. Tutkimuksessa tärkeää oli saada haastateltavien hyväksyntä vielä sen jälkeen, kun he olivat lukeneet saatekirjeen (liite

2). Täten ajattelin varmistuvani siitä, että haastateltavat ymmärtävät heiltä kysyttävän ammatti-identiteettiin liittyviä kysymyksiä sensitiivisistä teemoista, kuten; työstä, koulutuksesta ja kokemuksista ammattiin liittyen. Pyrin välttämään haastatteluiden aikana pakottamista mihinkään tiettyyn suuntaan keskustelullisesti ja antamaan tilaa kysymysrungon (liite 3) puitteissa. Näen itseni sosionomi (AMK) opiskelijana hieman puolueellisena, vaikka koitinkin pitäytyä puolueettomana tutkimuksen aikana. Puolueettomuus näkyi siinä, että halusin haastattelun aikana pitäytyä haastattelijan roolissa ja kun olimme haastattelusta valmiit, vaihdoimme epävirallisemmin kuulumisia. Näitä keskusteluita en käyttänyt haastatteluaineistoissa turvaten haastateltavien yksityisyyttä. Näen siis tarjonneeni sekä tilaisuuden haastateltavilla tuoda mielipiteitään sovituisissa raameissa esille, että vapaammin haastatteluhetken ulkopuolella. (Bold 2012, 51, 53.)

Luotettavuus liittyy lukijan tietoon sekä kokemukseen aiheesta, lukija saattaakin kysyä itseltään onko tarinat itsessään uskottavia peilattuna hänen kokemukseensa aiheesta. Toivottavasti oma pyrkimys läpinäkyvyyteen tuo uskottavuutta. Viimekädessä kuitenkin rakennettujen tarinoiden uskottavuuden arviointi on lukijan itsensä päätettävissä. Narratiivisella tutkimusotteella rakennetuilla tarinoilla ei ole tarkoitus olla todenmukaisia, vaan olen luonut ne kertomaan tulkintani mukaan sellaisen kokonaisuuden, joka voisi tarjota uskottavia tarinoita. (Bold 2012, 145-146.)

8.3 Pohdinta

Käsittelen pohdinnassa oman ymmärrykseni muuttumista Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiin liittyviä merkityksiä kohtaan rakennettujen tarinoiden sekä päiväkirjani kautta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 30-35). Pohdin myös minkälaisia asioita narratiivisella tutkimusotteella tehty opinnäytetyö toi opinnäytetyön aiheeseen. Haluaisin käyttää tähän alustuksena päiväkirjasta tehtyä löydetty pohdintaa päivältä 8.5., joka mielestäni kiteyttää hyvin ajatukseni opinnäytetyön tavoitteista saada Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) käsityksiä kuuluviin alkuvaiheella olevasta työelämästä sekä omia mietteitäni;

Ajatuksena opinnäytetyössäni olisi saada valmistuneiden sosionomien (AMK) ääni kuuluviin opinnäytetyössäni, mukaan lukien omat pohdintani. Vastavalmistuneiden sosionomien (AMK) viidessä tarinassa tuli esille moninaisia polkuja; rikkonaisuutta työsuhteissa, turhautumista ammattia kohtaan, onnistuneita työelämäpolkuja ja työn ilon kokemusta sekä paljon muuta. Narratiivisen tutkimuksen tekeminen opinnäytetyön muodossa on tuntunut tarjoavan ainakin jossain määrin sitä, mitä alussa lähdin hakemaan; ymmärryksen lisääntymistä sitä kohtaan, mitä vastavalmistunut sosionomi (AMK) työelämässään kokee. Omalla kohdalla ammatillinen polku on ollut

ikään kuin välissä oleva; opinnäytetyö on jäänyt roikkumaan ja työnteko määräaikaikaisilla työsopimuksilla valtasi hetkeksi tilaa opintojen loppuunsaattamiselta. Palatessani saattamaan opintoni loppuun halusin selvittää, miten olen kokenut ja koen työelämää ammatti-identiteetin näkökulmasta. Tätä kautta myös minua kiinnostaa, ovatko omat pohdintani jossain määrin yhteneväisiä toisten työelämässä olevien sosionomien (AMK) kanssa sekä miten erilaisia tai samanlaisia teemoja kokemuksista nousee. (Lainaus päiväkirjasta)

Pohdiskellessani narratiivisen tutkimusotteen valintaa omalla kohdalla, pohdin opinnäytetyöprosessin alussa itseäni reflektiivisenä tutkijana piirroksen muodossa (Liite 1). Itselle ominainen tapa lähestyä asioita on prosessoiden asioita omien kokemusten kautta, joka haasteena sisältää paljon epätietoisuutta ja epävarmuutta. Vahvuudeksi koin analyysitaidon ja herkkyyden aistia vivahteita sanojen merkityksissä. Nurjana puolena reflektiivisenä tutkijana oli erilaisiin mahdollisuuksiin hukkuminen aika ajoin, jota koin erityisesti lopussa, kun minun piti keksiä, miten analysoin litteroidun haastattelumateriaalin ja esitän sen. Myös prosessinomaisuuteen mukaan meneminen luovuttaen suunnitelman seminaaria varten keskeneräisenä, oli itselleni iso asia. Huomasin tämän myös opinnäytetyön seminaarin vaiheessa vaikeutena luoda opinnäytetyön prosessista sellainen raakile, jonka pystyin keskeneräisenä palauttamaan. Pitäytyminen laadullisessa tutkimuksessa kuitenkin auttoivat minua sisäistämään tietoa ja menemään ns. ”tutkimuksen mukana” kaikesta huolimatta. Asetetut aikarajat opinnäytetyön eri vaiheiden loppuunsaattamisesta hieman venyivät, mutta koin opinnäytetyötä tehdessä oman ymmärryksen karttuneen narratiivisesta tutkimusotteesta prosessinomaisesti. (Andrews ym. 2008, 1-4.)

Boldin mukaan (2012, 29) kaikki tiedonkeruun palaset lisäävät tulkintoja aiheeseen liittyen ja tutkijan sekä osallistujien reflektointi kokoaa omista sekä haastateltavien kokemuksista tutkimuksellisen tarinan. Tämän tarinan kaikki osat ovat yhtä lailla tärkeitä. Tämä sisällön paljous näyttäytyi välillä suurena haasteena ja tuntui että suoranaisesti hukun aineistoon. Kuitenkin ajattelen, että palaset ovat lokahtaneet kohdilleen siten, miten ne nyt ovat hyvät. Hyvinä puolina koen tarinamuotoisen jäsentelytavan tarttumapinnan. Ainakin toivon, että lukija pääsee tarinoiden kautta helposti aineistoon käsiksi ja pohtimaan onko hänellä jotain ajatuksia aiheeseen liittyen, jotka saattavat herätä opinnäytetyötä lukiessa. Samalla kun tein opinnäytetyötä, koin jäsentäväni omaa ammatillista identiteettiä päiväkirjan, teoreettisen viitekehyksen sekä haastateltavilta saadun aineiston parissa. Hänninen (200, 61 & 62) kertoo sisäisen tarinan kautta reflektoidusta identiteetistä, jota on mahdollista tulkita uudelleen reflektoidun tarinallisen identiteetin kautta. Tämä tarinallisen identiteetin muodostaminen ei ole pelkästään reflektiivistä, pohdiskelevaa, vaan myös refleksiivistä, itseään muokkaavaa: tarinaansa muodostaessa ihminen voi kertoa tarinaansa uudestaan asettaen itselleen tavoitteita ja vaatimuksia. Ajattelenkin saaneeni opinnäytetyön parissa työskentelyn kautta

lisättyä ymmärrystä Laureasta valmistuneiden sosionomien (AMK) ammatti-identiteettiä kohtaan. Tästä voisinkin sanoa, että tarinallisuutta käyttämällä en välttämättä saa annettua ulos mitään yksiselitteistä tulosta. Enemminkin tarjoan lukijalle mahdollisuuden tutustua oman tulkintani sävyttämään tekstiin ja tapoihin esittää Laureasta valmistuneen sosionomin (AMK) ammatti-identiteetin kasvua tarinallisesti.

Selkeinä näkökulmina itselle painottui tarinoja rakennettaessa auttamistyön reflektio, sensitiivisyys ja emotionaalisuus sekä eettisyys. Ehkä tämä valinta kertoo juuri siinä omassa ammatillisen työskentelyn painotuksesta. Ajattelen reflektiivisen työskentelyotteen narratiivisen tutkimusotteen osalta kertovan joitain linkkejä auttamistyön reflektion ja oman ammatillisen identiteetin osalta. Myös tunnistan itselleni sensitiivisyyden työssä sekä tunnetyön tärkeinä näkökulmina. Eettisyyttäkin pohdin työssäni, joten ajattelen sen myös valikoituneen osittain oman kiinnostuksen pohjalta aineiston tueksi. Otan yhden otteen päiväkirjasta ja tarkastelen sitä. (Raatikainen ym. 39, 41-43, 46-50.)

”Olen alkanut nähdä ilmaisullisen kompetenssin positiivisia vaikutuksia kommunikaatiossani ja reflektiokyvyssä osana työyhteisöä. Myös omien sekä asiakkaiden tunteiden tunnistaminen on parantunut. Toki huonona puolena on välillä rönsyäminen ja outoutena näyttäytyminen muiden silmissä, kun alan jäsentää omia ajatusprosesseitani. Ajattelen kuitenkin omien vahvuuksieni tulevan ammatillisesti sen tyyppisestä ajattelusta, jossa ajattelen asioita teeman ulkopuolelta esimerkiksi siinä, miten asiakkaiden oloa voisin keskustelullisesti parantaa. Tämä on intuitiivista esimerkiksi tunteista puhumista, jos koen asiakkaan kohdalla sen tarpeelliseksi - tai sitten käytännönasioiden hoitamista.” (Ote päiväkirjasta)

Tässä otteessa päiväkirjassani tarkastelin omaa kommunikaatiota sekä reflektiota. Samalla tunnettyö puhututti, jossa oli myös elementtejä, jotka mielestäni kuvastavat harjoittelua taitojen saralla. Toisaalta oma painotukseni opinnoissa luoviin ja toiminnallisiin työtapoihin tulevat mielestäni esille omassa kiinnostuksessa reflektioon ja asiakkaiden välillä luotavan yhteyden laatuun. Raatikaisen ym. mukaan (2019, 156) toiminnalliset ja luovat menetelmät keskustelun ohella ovat keinoja, joiden kautta koitetaan lisätä asiakkaan hyvinvointia ja osallisuutta sekä tukea hänen kuntoutumistaan. Lisäksi näitä menetelmiä käytetään luovuuden herättelyyn ja kommunikaation parantamiseen. Olen limittäin opinnäytetyöskentelyprosessin aikana kouluttautunut näiden menetelmien saralla, joka on voinut ohjata itseäni työskentelemään opinnäytetyön parissa samojen arvojen pohjalta. Raatikainen ym. (2019, 157) mainitsevat toiminnallisten työtapojen tukevan asiakkaita tekemään näkyväksi heidän tunteensa, asenteensa ja arvonsa sekä mahdollistamaan niiden tarkastelun. Tämän pohjalta voisin ajatella tämän rinnakkaisen kouluttautumisen

taidelähtöisten menetelmien saralla osittain johtaneet minut valitsemaan syvemmin käsitellyiksi teemoiksi reflektion, sensitiivisyyden ja emotionaalisuuden sekä eettisyyden.

Ilmaisullinen pätevyys on edustaa esteettistä ja emotionaalista ulottuvuutta, jonka kautta sosionomin (AMK) tulee kyetä eläytymään asiakkaan asemaan sekä sanallisen viestinnän että näiden mainitsemieni toiminnallisten menetelmien avulla (Raatikainen ym. 2019, 106). Näen selkeäksi tämän näkökulman vahvistuneen rinnakkain opiskellessani taideterapian menetelmäopintoja sekä tehdessäni opinnäytetyötä.

Eli voisin väittää ainakin oman ymmärryksen lisääntyneen omaa ammatti-identiteettiä kohtaan opinnäytetyötä tehdessä, sillä olen saanut päiväkirjaa uudelleen lukiessa tulla itselleni uudella tasolla näkyväksi. Samalla olen saanut kuulla viiden haastateltavan näkemyksiä ammatti-identiteetistä ja pyrkinyt opinnäytetyössäni aineistona heidän kokemuksiinsa kunnioittaen esittämään. Toisaalta ajattelen, että en varmastikaan ole voinut olla riittävän kriittinen aineistoa seuloessa ja valitessa. (Bold 2012, 146.)

Heikkoutena voisin ajatella opinnäytetyöllä olevan tulkinnallisuuteen painoittuva näkökanta, jossa olen oman ajatteluni kanssa tekemisissä todella paljolti ja itsenäisten päätösten kanssa koko tutkimusprosessin ajan, toki tukea saaden ohjaajaltani ja päiväkirjamuotoiselta opinnäytetyöryhmältä (Bold 2012, 176).

Koen harjoitelleeni enemmän narratiivista tutkimusotetta kuin tuottaneeni kokemuksellista tietoa, vaikkakin kokemuksellinen tieto varmasti sieltä esille myöskin tulee rakennettujen tarinoiden kappaleesta.

Lopuksi ajattelen tuottaneeni Laurealle varmasti jotain kokemusperäistä tietoa, jonka toivoisin olevan ainakin sosiaalialan lehtorien hyödynnettävissä sekä sosionomien (AMK) koulutusta ajatellen jatkoa varten. Joitain koulutuksen kehitykseen liittyviä teemoja nousi esille, kuten itseohjautuvuuden tukeminen opintojen aikana. Tätä itseohjautuvuuden tukemisen merkitystä varmasti voitaisiin tutkia vielä enemmänkin Laurean sisällä. Onnistumisina koulun ryhmätyöt sekä reflektiotaidon kehittyminen tulivat esille tuloksista.

Lähteet

Painetut

Bold, C. 2012. Using Narrative in Research. SAGE Publications Ltd.: London.

Elliott, J. 2005. Using Narrative in Social Research. London: Sage Publications LTD.

Eteläpelto, A. 2005. Aikuiskoulutus nousussa, miten siihen vastaa alan tutkimus? : tutkimus ammatti-identiteetin tukijana ja oppimisyhteisöjen rakentajana. Aikuiskasvatus 25/2005. 150-154.

Eteläpelto, A. Collin, K. Saarinen, J. 2007. Työ, identiteetti ja oppiminen. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Etäpelto, A. & Vähäsantanen, K. 2008. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa Etäpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Vantaa: Hansaprint Oy, 26-49.

Hänninen, V. 2003. Sisäinen tarina, elämä ja muutos. 8. painos. Tampere: Tampereen yliopiston julkaisujen myynti.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. (Toim.) Makkonen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja - sarja.

Raatikainen, E., Rahikka, A., Saarnio, T. & Vepsä, P. 2019. Ammattina sosionomi. Sanoma Pro Oy 2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Painamattomat

Jämsä, H. 2020. Opinnäytetyöpäiväkirja osana päiväkirjamuotoista opinnäytetyöryhmää, Laurea.

Taulukot

Taulukko 1: Pelkistetty haastatteluaineisto	42
Taulukko 2: Pelkistetyn haastatteluaineiston ryhmittelyprosessi tarinoita varten	54

Viiden haastattelun aineisto pelkistettynä ja ryhmiteltynä ammatti-identiteettiin, työhön sekä kouluun ja koulutukseen liittyen. Perhe tuli esille kahdessa eri haastattelussa.

Ammatti-identiteetti

60% omaa persoonaa, 40% ammatillisuutta

Aikaansaaminen ammattitaidolla

Aloittaessa opinnot epävarma

Ammatillinen hieno matka

Ammatillinen raja

Ammatillisempi

Ammatillisuus on kärsinyt

Ammatti-identiteetin etsimistä

Ammatti-identiteetin kasvu kriisin kautta

Ammatti-identiteetin kehitys on haasteiden kohtaamista

Ammatti-identiteetin pohtiminen

Ammatti-identiteetin pohtiminen automaattisesti työssä

Ammatti-identiteetin tuki persoonalle

Ammatti-identiteetin vahvistuminen

Ammatti-identiteetti

Ammattiin ohjautuminen

Ammattiminän kehittyminen

Ammattiminän tuoma etäisyys suojaa

Apu tilanteisiin

Arvostuksen lisääntyminen valmistumisen myötä

Asiakkaan kohtaaminen

Avoimuuden haaste

Avoimuus

Burnout

Byrokratian vaikutukset

Diplomaattisuus

Eettisten kysymysten näkeminen ja tarkastelu

Eettisyys

Ei liikaa haasteita

Ei tarvitse yksin vatvoa

En halua tulla tallotuksi

En ole miettinyt tulevaisuutta

En ole täysin oma itseni

En osaa sanoa yksittäistä asiaa

En tiedä ajattelenko aktiivisesti työtä tehdessäni

En tiedä vielä omaa asiakasryhmääni

Epämukavuusalueelle meneminen antaa paljon

Epämääräisyys, en hyväksy

Etiikka

Etsinyt mitä työtä teen

Halu kehittää

Halu olla näkemättä ihmisiä

Halu vaihtaa alaa

Haluaisin lisää harjoittelua

Haluan olla hyvä työntekijä

Haluan tehdä tätä työtä

Halusin viedä asiaa ylemmälle tasolle

Harjoitteluiden suorittaminen lastensuojelussa

Huomaamatta kehittyminen

Huonojen ja hyvien hetkien reflektointi

Hyvät hetket tasapainottavat huonoja hetkiä

Intohimo alalle

Intohimo työhön

Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen

Itsevarmuuden kehittyminen

Jaksaminen haasteellista

Jatkuva kehitys

Jälkeenpäin miettiminen

Järjen käyttäminen

Kerron itsestäni

Keskustelullinen ilmapiiri

Kohtaaminen ja kehittyminen vanhusten parissa

Kohtaaminen sydämen asia

Kokeillut eri aloja

Kokemus ihmisten vähäisestä arvostuksesta kehitysvammaisia kohtaan

Kokemus vaikuttamisesta auttoi

Kokemus vaikuttamisesta auttoi

Kokemus väliinputoamisesta

Kokien haasteita sosiaalisissa tilanteissa

Kokonaisvaltaisuus

Kommunikaatiotaitojen kehittäminen

Konfliktitilanne

Kriisi työnhaussa

Kriisi vapaaehtoistyössä opiskellessa

Kuntoutuminen

Kuntoutumista

Kutsumusammatti

Kuuntelun taidot

Kymmenien työpaikkojen haku

Kyseenalaistaminen alasta

Lastentarhanopettajuus

Itsensä likoon laittaminen on pelottavaa

Läpinäkyvyys

Mahdollisuudet

Meni ohi

Merkitsee työtehtäviä ammattinimikkeeseen liittyen

Mietin välillä oman persoonan esille tuomista

Minä ja työminä

Minä työntekijänä

Mitä kannattaa jakaa itsestä

Mitä tuon itsestäni

Mitä voin tuoda työhöni ja antaa koulutuksellani

Motivaatio

Muiden elämään vaikuttaminen

Naiivi ajattelu asiakkaiden pelastamisesta

Neljäs ammatti

Nuorena työskentely lastensuojelussa

Nyt 25-vuotias perhetyöntekijä

Odotukset madaltuneet

Oikein toimiminen

Olen perhetyöntekijänä niin kauan kuin saan olla ja viihdyn

Olen työssä persoonana

Oma haasteensa

Oma persoona

Oma persoona osana ammatti-identiteettiä

Oman ammatillisuuden näkeminen haastavissa tilanteissa

Oman ammatti-identiteetin löytyminen vahvemmin

Oman persoonan ja ammatti-identiteetin suhde

Oman persoonan sovittaminen

Omien puolten pitäminen
Opiskelu tradenomiksi
Oppi siitä, että en voi välttämättä edes vaikuttaa asiakkaisiin
Optimistisuus
Osaamattomuuden tunne
Osaan toimia eri tavalla uudessa samankaltaisessa tilanteessa
Paljon tapahtunut lyhyessä ajassa
Perhetyön aloittaminen antoi uutta virtaa ja mielenkiintoa
Persoonaa isona osana
Persoonaa näyttäytyä minuna
Persoonan tärkeys töissä
Pienen puolella oleminen
Pieni liikahdus ihmisessä voi olla merkittävä
Pieni on kaunista
Pitkä sairausloma
Pitkä sairausloma
Pohdintahetket antoisia
Pohdiskelu harvemmin
Pohtiminen kehittää ammatillisesti
Pohtiminen työssä ja työyhteisössä
Päiväkodin johtaja
Rajaamisen harjoittelu
Ratkaisukeskeisyys
Rehellisyys
Riittämättömyyden tunteet
Rohkeus ja uskallus tuoda asioita esiin
Sairausloma
Siviilissä luontaista

Sosiaalialan laajuus
Sosionomin ajattelumaailma
Soveltuvuuden kyseenalaistaminen
Syvällinen pohdiskelu
Taaksepäin katsominen
Tilanteen eteneminen
Todennäköisesti työ perheiden parissa
Toimintatavan muuttaminen
Toinen työpaikka
Toisiaan tukien
Toisin tekemisen miettiminen
Toive arvostuksesta sosionomeja kohtaan
Toiveena päättää ura kolmen vuoden päästä
Toivon ammatti-identiteetin pysyvyyttä
Tulevaisuuden selkiytyminen
Tulevaisuus ei ole käynyt mielessä
Työelämässä kasvaa kokoajan
Työkokeilu
Työkokemuksen pohjalta ammatti-identiteetin kasvun huomaaminen
Työkokemus eri asiakasryhmien kanssa
Työn yksinäisyys osana moniammatillista työyhteisöä
Työnteon käytännönläheisyys
Työpaikan etsiminen
Työterveys
Tärkeää että muut uskovat
Tärkeää huomata pystyvänsä tekemään aikuissosiaalityötä
Tärkeää uskoa itseän
Uskallus tuoda omaa persoonaa esille

Uskottavuus

Vaatisi ihmettä jatkaa

Vahvuuden tuominen työn tekemiseen

Vaikeaa löytää hienoja ja huonoja hetkiä

vaikeat asiakastilanteet

Vaikeiden teemojen käsittely

Vaikeus kertoa omat mielipiteet

Vaikuttavat hetket

vaikutukset

Vähäinen arvostus sosiaalialan työntekijöitä kohtaan korona-aikana

Yhdistää ohjaaminen tai auttaminen

Ymmärrys konflikteista helpottanut itseä

TYÖ

Varhaiskasvatuksen johto

Yhteydenotto liittoon

1,5v Vanhusten palvelutalossa

2016 töiden aloittaminen lastenkodissa

2017 koulun ohessa työskentely

3kk Helsingin kaupungilla työskentely aikuissosiaalityössä

9kk työskentely

Arkilähtöisyys

Asiakas ei halunnut enää asiakassuhdetta

Asiakkaan työtapaturma Englannissa

Ei opi kirjoista

Epäreilun kohtelun kokeminen työnantajan puolelta

Erilaisia työpaikkoja

Esimiestyö

Helsingin kaupungin sosiaaliohjaaja

Hoidollinen työ
Kehitysvamma-ala
Kehitysvammaiset autistiset lapset
Kehitysvammaisten asumisyksikkö
Kehitysvammatyö Englannissa
Keikkatyö
Kesätyö osastolla
Kesälomansijaistus
Lastensuojelu
Lastensuojelun perhetyö
Lähemmäs sosiaalityöntekijän palkkaa
Lähihoitajan työn tekeminen
Lähtö työpaikasta
Mielenterveystyö
Moninaiset suunnat työelämässä ja työtehtävissä
Moninaiset työelämäpolut
Määräaikaisuus
Nuorisokoti
Ohjaaja
Ohjausmenetelmät
Oman yhdistyksen perustamisen yritys 2019
Palkallinen työkokeilu lastensuojelussa
Palkka matala
Palkkaus liian matala
Pari vuotta työskennellyt päiväkodeissa hoitajan roolissa
Perhetyöntekijä
Perhetyöntekijänä aloittaminen
Pomon epävarmuus ikään liittyen

Prosessi kesti 8kk

Rankka työ

Raskas työ henkisesti ja fyysisesti

Sama ammattiryhmä

Sensitiivisyys

Sosiaaliohjaaja

Sosionomihoitaja

Suomessa kehitysvammaisten asema

Syksy 2019 koulunkäyntiavustajana

Tilanteet haastavia

Työ vaikeampaa

Työelämässä kohtaamisen puute

Työkavereiden kanssa asioiden läpi käynti

Työkaverin kanssa vaikeuksia

Työkentällä haasteellinen ympäristö

Työkokeilu

Työkokemuksen kartuttaminen

Työn hoitaminen

Työn raskaus, väsymys

Työnantaja ei uskonut tarinaani

Työharjoittelu

Työnteon mahdollistaminen

Työskentely 2019 elokuuhun saakka

Työskentelyn aloittaminen vuonna 2017

Työyhteisön tuki

Työympäristön vaihdoksen positiiviset

Uskonto ja politiikka

Vakinainen työsopimus

Vakituinen työpaikka lastentarhanopettajana

Vanhusten palvelutalo

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus

Yhdessä asiakkaan kanssa

Yritys saada kumppaneita ja rahoitusta

Koulu/koulutus

Ei mahdollista oppia koulussa kaikkea

En ole voinut käyttää koulun oppeja työelämässä

Eri alojen ihmiset yhdessä ryhmitöissä

Haaveena psykologian lukeminen yliopistossa

Harjoittelut tärkeä osa kokeilla eri vaihtoehtoja

Harjoittelut tärkeä osa koulutusta

Hukassa oleminen koulun alkuvaiheessa

Jatkokoulutus

Koulu auttanut enemmän kuin työpaikka

Koulussa ”minä osaan” -tunne

Koulussa liikaa ryhmitöitä

Koulussa olisi hyvä tuoda esille mitä työtä ottaa vastaan

Koulussa projektityöt antoisia

Koulussa vaikea valmistaa käytännöntyöhön

Koulutus hyvä

Kupla ihmisten kohtaamisessa opintojen aikana

Kyky itsereflektioon on merkittävä opiskelun anti

Opiskelussa olin pumpulissa

Teoriatiedon kartuttaminen opintojen aikana

Ylempi ammattikorkeakoulu

Yliopistossa opiskelu

Perhe

Muuttuvat suunnitelmat

Äitiysloma maaliskuussa 2020

Perhe-elämän kuvioihin tuleminen muutti työelämää

Taulukko 1: Pelkistetty haastatteluaineisto

	Kari	Henna	Anna
Ammatti-identiteetti	<p>Aikaansaaminen ammattitaidolla</p> <p>Ammatillinen raja</p> <p>Ammatti-identiteetin kehitys on haasteiden kohtaamista</p> <p>Ammatti-identiteetin pohtiminen automaattisesti työssä</p> <p>Ammatti-identiteetin tuki persoonalle</p> <p>Diplomaattisuus</p> <p>Eettisten kysymysten näkeminen ja tarkastelu</p> <p>Halu kehittää</p> <p>Halusin viedä asiaa ylemmälle tasolle</p> <p>Huomaamatta kehittyminen</p> <p>Huonojen ja hyvien hetkien reflektointi</p> <p>Intohimo alalle</p> <p>Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen</p> <p>Jatkuva kehitys</p> <p>Keskustelullinen ilmapiiri</p>	<p>60% omaa persoonaa, 40% ammatillisuutta</p> <p>Ammatillinen hieno matka</p> <p>Ammatti-identiteetin kasvu kriisin kautta</p> <p>Ammatti-identiteetin pohtiminen</p> <p>Ammatti-identiteetin vahvistuminen</p> <p>Ammattiminän tuoma etäisyys suojaa</p> <p>Apu tilanteisiin</p> <p>Asiakkaan kohtaaminen</p> <p>Avoimuus</p> <p>Eettisyys</p> <p>Ei tarvitse yksin vatvoa</p> <p>En tiedä ajattelenko aktiivisesti työtä tehdessäni</p> <p>Epämukavuusalueelle meneminen antaa paljon</p> <p>Haluan olla hyvä työntekijä</p> <p>Haluan tehdä tätä työtä</p>	<p>Aloittaessa opinnot epävarma</p> <p>Ammatillisuus on kärsinyt</p> <p>Ammatti-identiteetin etsimistä</p> <p>Ammatti-identiteetin vahvistuminen</p> <p>Ammattiin ohjautuminen</p> <p>Ammattiminän kehittyminen</p> <p>Avoimuuden haaste</p> <p>Burnout</p> <p>Ei liikaa haasteita</p> <p>En halua tulla tallotuksi</p> <p>En ole miettinyt tulevaisuutta</p> <p>En ole täysin oma itseni</p> <p>Epämääräisyys, en hyväksy</p> <p>Etiikka</p> <p>Halu olla näkemättä ihmisiä</p> <p>Halu vaihtaa alaa</p>

	Kohtaaminen ja kehittyminen vanhusten parissa	Hyvät hetket tasapainottavat huonoja hetkiä	Haluaisin lisää harjoittelua
	Kohtaaminen sydämen asia	Intohimo työhön	Jaksaminen haasteellista
	Kokeillut eri aloja	Itsevarmuuden kehittyminen	Jälkeenpäin miettiminen
	Kokemus vaikuttamisesta auttoi	Kerron itsestäni	Järjen käyttäminen
	Konfliktitilanne	Kokonaisvaltaisuus	Kokemus ihmisten vähäisestä arvostuksesta kehitysvammaisia kohtaan
	Kuuntelun taidot	Kommunikaatiotaitojen kehittäminen	
	Läpinäkyvyys	Kriisi vapaaehtoistyössä opiskellessa	Kokemus väliinputoamisesta
	Mitä kannattaa jakaa itsestä	Kuntoutuminen	Kokien haasteita sosiaalisissa tilanteissa
	Mitä voin tuoda työhöni ja antaa koulutuksellani	Kutsumusammatti	Kyseenalaistaminen alasta
	Motivaatio	Mahdollisuudet	Itsensä likoon laittaminen on pelottavaa
	Muiden elämään vaikuttaminen	Merkitsee työtehtäviä ammattinimikkeeseen liittyen	Minä työntekijänä
	Neljäs ammatti	Mietin välillä oman persoonan esille tuomista	Mitä tuon itsestäni
	Nuorena työskentely lastensuojelussa	Minä ja työminä	Naiivi ajattelu asiakkaiden pelastamisesta
	Oman ammatillisuuden näkeminen haastavissa tilanteissa	Nyt 25-vuotias perhetyöntekijä	Olen työssä persoonana
	Oman persoonan ja ammatti-identiteetin välinen suhde	Odotukset madaltuneet	Oma persoona osana ammatti-identiteettiä
	Optimistisuus	Oikein toimiminen	Omien puolten pitäminen
	Persoona isona osana	Oman ammatti-identiteetin löytyminen vahvemmin	Osaamattomuuden tunne
	Pienen puolella oleminen	Oman persoonan sovittaminen	Persoona näyttäytyy minuna
	Pieni liikahdus ihmisessä voi olla merkittävä	Oppi siitä, että en voi välttämättä edes vaikuttaa asiakkaisiin	Pitkä sairausloma
		Osaan toimia eri tavalla uudessa	

	Pieni on kaunista	Samankaltaisessa tilanteessa	Pohdiskelu harvemmin
	Pohtiminen kehittää ammatillisesti	Paljon tapahtunut lyhyessä ajassa	Rajaamisen harjoittelu
	Pohtiminen työssä ja työyhteisössä	Perhetyön aloittaminen antoi uutta virtaa ja mielenkiintoa	Riittämättömyyden tunteet
	Ratkaisukeskeisyys		Soveltuvuuden kyseenalaistaminen
	Rohkeus ja uskallus tuoda asioita esiin	Persoonan tärkeys töissä	Toisin tekemisen miettiminen
	Sosiaalialan laajuus	Pohdintahetket antoisia	Toive arvostuksesta sosionomeja kohtaan
	Sosionomin ajattelumaailma	Rehellisyys	Toivon ammatti-identiteetin pysyvyyttä
	Syvälinen pohdiskelu	Taaksepäin katsominen	Tulevaisuus ei ole käynyt mielessä
	Toimintatavan muuttaminen	Tilanteen eteneminen	Työn yksinäisyys osana moniammatillista työyhteisöä
	Toisiaan tukien	Toinen työpaikka	Työpaikan etsiminen
	Työelämässä kasvaa kokoajan	Tulevaisuuden selkiytyminen	Vaatisi ihmettä jatkaa
	Työkokemuksen pohjalta ammatti-identiteetin kasvun huomaaminen	Työnteon käytännönläheisyys	Vaikeaa löytää hienoja ja huonoja hetkiä
	Työkokemus eri asiakasryhmien kanssa	Tärkeää että muut uskovat	Vaikeus kertoa omat mielipiteet
	Tärkeää huomata pystyvänsä tekemään aikuissosiaalityötä	Tärkeää uskoa itseensä	Vähäinen arvostus sosiaalialan työntekijöitä kohtaan korona-aikana
	Uskallus tuoda omaa persoonaa esille	Uskottavuus	
	Vahvuuden tuominen työn tekemiseen	Vaikuttavat hetket	
	Vaikeiden teemojen käsittely	Yhdistää ohjaaminen tai auttaminen	
	Ymmärrys konflikteista helpottanut itseä		

Työ	<p>Työkokemus eri asiakasryhmien kanssa</p> <p>Työelämässä kasvaa kokoajan</p> <p>Neljäs ammatti</p> <p>Nuorena työskentely lastensuojelussa</p> <p>Kokemus vaikuttamisesta auttoi</p> <p>Kokeillut eri aloja</p> <p>Yhteydenotto liittoon</p> <p>Arkilähtöisyys</p> <p>Jatkokoulutus</p> <p>Vanhusten palvelutalossa</p> <p>Helsingin kaupungilla työskentely aikuissosiaalityössä</p> <p>Esimiestyö</p> <p>Lähemmäs sosiaalityöntekijän palkkaa</p> <p>Mielenterveystyö</p> <p>Moninaiset suunnat työelämässä ja työtehtävissä</p> <p>Ohjausmenetelmät</p> <p>Raskas työ henkisesti ja fyysisesti</p> <p>Sensitiivisyys</p> <p>Tilanteet haastavia</p> <p>Työkavereiden kanssa asioiden läpi käynti</p>	<p>Olen perhetyöntekijänä niin kauan kuin saan olla ja viihdyn</p> <p>En tiedä vielä omaa asiakasryhmääni</p> <p>Byrokratian vaikutukset</p> <p>Ei opi kirjoista</p> <p>Erilaisia työpaikkoja</p> <p>Esimiestyö</p> <p>Hoidollinen työ</p> <p>2017 koulun ohessa työskentely</p> <p>Kesälomansijaistus</p> <p>Lastensuojelu</p> <p>Lastensuojelun perhetyö</p> <p>Lähtö työpaikasta</p> <p>Moninaiset työelämäpolut</p> <p>Määräaikaisuus</p> <p>Oman yhdistyksen perustamisen yritys 2019</p> <p>Palkkaus liian matala</p> <p>Pomon epävarmuus ikään liittyen</p> <p>Perhetyöntekijänä aloittaminen</p> <p>Työ vaikeampaa</p> <p>Työkaverin kanssa vaikeuksia</p> <p>Työkokemuksen kartuttaminen</p>	<p>Asiakas ei halunnut enää asiakassuhdetta</p> <p>Asiakkaan työtapaturma Englannissa</p> <p>Epäreilun kohtelun kokeminen työnantajan puolelta</p> <p>Kehitysvamma-ala</p> <p>Keikkatyö</p> <p>Lähihoitajan työn tekeminen</p> <p>Ohjaaja</p> <p>Palkallinen työkokeilu lastensuojelussa</p> <p>Palkka matala</p> <p>Rankka työ</p> <p>Suomessa kehitysvammaisten asema</p> <p>Työelämässä kohtaamisen puute</p> <p>Työn hoitaminen</p> <p>Työn raskaus, väsymys</p> <p>Työnantaja ei uskonut tarinaani</p> <p>Työharjoittelu</p> <p>Työskentelyn aloittaminen vuonna 2017</p> <p>Työskentely 2019 elokuuhun saakka</p> <p>Uskonto ja politiikka</p> <p>Etsinyt mitä työtä teen</p> <p>Kriisi työnhaussa</p>
-----	---	---	--

	<p>Työkentällä haasteellinen ympäristö</p> <p>Työyhteisön tuki</p> <p>Vakinainen työsopimus</p> <p>Vanhusten palvelutalo</p> <p>Yhdessä asiakkaan kanssa</p> <p>1,5v Vanhusten palvelutalossa</p> <p>2017 koulun ohessa työskentely</p> <p>Halusin viedä asiaa ylemmälle tasolle</p>	<p>Työympäristön vaihdoksen positiiviset vaikutukset</p> <p>Varhaiskasvatus</p> <p>Varhaiskasvatuksen johto</p> <p>Yritys saada kumppaneita ja rahoitusta</p> <p>2016 töiden aloittaminen lastenkodissa</p>	<p>Kymmenien työpaikkojen haku</p> <p>Toiveena päättää ura kolmen vuoden päästä</p> <p>Työkokeilu</p> <p>Työpaikan etsiminen</p> <p>Työterveys</p> <p>Vaatisi ihmettä jatkaa alalla</p>
Koulu/koulutus	<p>Eri alojen ihmiset yhdessä ryhmitöissä</p> <p>Harjoittelut tärkeä osa kokeilla eri vaihtoehtoja</p> <p>Jatkokoulutus</p> <p>Koulussa projektityöt antoisia</p> <p>Kyky itsereflektioon on merkittävä opiskelun anti</p> <p>Teoriatiedon kartuttaminen opintojen aikana</p> <p>Ylempi ammattikorkeakoulu</p> <p>Yliopistossa opiskelu</p>	<p>Toinen työpaikka</p> <p>Kriisi vapaaehtoistyössä opiskellessa</p> <p>Ei mahdollista oppia koulussa kaikkea</p> <p>Haaveena psykologian lukeminen yliopistossa</p> <p>Harjoittelut tärkeä osa koulutusta</p> <p>Koulussa ”minä osaan” -tunne</p> <p>Koulussa olisi hyvä tuoda esille mitä työtä ottaa vastaan</p> <p>Koulutus hyvä</p>	<p>En ole voinut käyttää koulun oppeja työelämässä</p> <p>Hukassa oleminen koulun alkuvaiheessa</p> <p>Koulu auttanut enemmän kuin työpaikka</p> <p>Koulussa liikaa ryhmitöitä</p> <p>Koulussa vaikea valmistaa käytännöntyöhön</p> <p>Kupla ihmisten kohtaamisessa opintojen aikana</p> <p>Opiskelussa olin pumpulissa</p> <p>Arvostuksen lisääntyminen valmistumisen myötä</p> <p>Harjoitteluiden suorittaminen lastensuojelussa</p>

			Opiskelu tradenomiksi
Perhe		Muuttuvat suunnitelmat Äitiysloma maaliskuussa 2020 Perhe-elämän kuvioihin tuleminen muutti työelämää	
Karin ammatti-identiteetti	auttamistyön reflektio	emotionaaliset taidot, sensitiivisyys	eettisyys
	Aikaansaaminen ammattitaidolla Ammatillinen raja Ammatti-identiteetin kehitys on haasteiden kohtaamista Ammatti-identiteetin pohtiminen automaattisesti työssä Ammatti-identiteetin tuki persoonalle Huomaamatta kehittyminen Huonojen ja hyvien hetkien reflektointi Intohimo alalle Jatkuva kehitys Konfliktitilanne Motivaatio Mitä voin tuoda työhöni ja antaa koulutuksellani Oman persoonan ja ammatti-identiteetin välinen suhde	Diplomaattisuus Keskustelullinen ilmapiiri Kohtaaminen ja kehittyminen vanhusten parissa Kohtaaminen sydämen asia Kuuntelun taidot Mitä kannattaa jakaa itsestä Oman ammatillisuuden näkeminen haastavissa tilanteissa Optimistisuus Pieni liikahdus ihmisessä voi olla merkittävä Pieni on kaunista Toisiaan tukien Vaikeiden teemojen käsittely	Eettisten kysymysten näkeminen ja tarkastelu Halu kehittää Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen Läpinäkyvyys Muiden elämään vaikuttaminen Pienen puolella oleminen Rohkeus ja uskallus tuoda asioita esiin Uskallus tuoda omaa persoonaa esille Vahvuuden tuominen työn tekemiseen

	<p>Persoonana isona osana</p> <p>Pohtiminen kehittää ammatillisesti</p> <p>Pohtiminen työssä ja työyhteisössä</p> <p>Ratkaisukeskeisyys</p> <p>Sosiaalialan laajuus</p> <p>Sosionomin ajattelumaailma</p> <p>Syvällinen pohdiskelu</p> <p>Toimintatavan muuttaminen</p> <p>Työkokemuksen pohjalta ammatti-identiteetin kasvun huomaaminen</p> <p>Tärkeää huomata pystyvän tekemään aikuissosiaalityötä</p> <p>Ymmärrys konflikteista helpottanut itseä</p>		
Henna ammatti-identiteetti	auttamistyön reflektio	emotionaaliset taidot, sensitiivisyys	eettisyys
	<p>60% omaa persoonaa, 40% ammatillisuutta</p> <p>Ammatillinen hienomatka</p> <p>Ammatti-identiteetin kasvu kriisin kautta</p> <p>Ammatti-identiteetin pohtiminen</p> <p>Ammatti-identiteetin vahvistuminen</p> <p>Ammattiminän tuoma etäisyys suojaa</p> <p>Ei tarvitse yksin vatvoa</p>	<p>Apu tilanteisiin</p> <p>Asiakkaan kohtaaminen</p> <p>Avoimuus</p> <p>Kerron itsestäni</p> <p>Kokonaisvaltaisuus</p> <p>Kommunikaatiotaitojen kehittäminen</p> <p>Mietin välillä oman persoonan esille tuomista</p> <p>Oman persoonan sovittaminen</p>	<p>Eettisyys</p> <p>Haluan olla hyvä työntekijä</p> <p>Haluan tehdä tätä työtä</p> <p>Hyvät hetket tasapainottavat huonoja hetkiä</p> <p>Intohimo työhön</p> <p>Kutsumusammatti</p> <p>Oikein toimiminen</p> <p>Perhetyön aloittaminen antoi</p>

	<p>En tiedä ajattelenko aktiivisesti työtä tehdessäni</p> <p>Epämukavuusalueelle meneminen antaa paljon</p> <p>Itsevarmuuden kehittyminen</p> <p>Kuntoutuminen</p> <p>Mahdollisuudet</p> <p>Merkitsee työtehtäviä ammattinimikkeeseen liittyen</p> <p>Minä ja työminä</p> <p>Nyt 25-vuotias perhetyöntekijä</p> <p>Odotukset madaltuneet</p> <p>Oman ammatti-identiteetin löytäminen vahvemmin</p> <p>Osaan toimia eri tavalla uudessa samankaltaisessa tilanteessa</p> <p>Paljon tapahtunut lyhyessä ajassa</p> <p>Pohdintahetket antoisia</p> <p>Taaksepäin katsominen</p> <p>Tilanteen eteneminen</p> <p>Tulevaisuuden selkiytyminen</p> <p>Työnteon käytännönläheisyys</p>	<p>Oppi siitä, että en voi välttämättä edes vaikuttaa asiakkaisiin</p> <p>Persoonan tärkeys töissä</p> <p>Tärkeää että muut uskovat</p> <p>Tärkeää uskoa itseän</p> <p>Uskottavuus</p> <p>Vaikuttavat hetket</p>	<p>uutta virtaa ja mielenkiintoa</p> <p>Rehellisyys</p> <p>Yhdistää ohjaaminen tai auttaminen</p>
--	--	--	---

Annan ammatti-identiteetti	auttamistyön reflektio	emotionaaliset taidot, sensitiivisyys	etiikka
	<p>Aloittaessa opinnot epävarma</p> <p>Ammatillisuus on kärsinyt</p> <p>Ammatti-identiteetin etsimistä</p> <p>Ammatti-identiteetin vahvistuminen</p> <p>Ammattiin ohjautuminen</p> <p>Ammattiminän kehittyminen</p> <p>Arvostuksen lisääntyminen valmistumisen myötä</p> <p>Ei liikaa haasteita</p> <p>En ole miettinyt tulevaisuutta</p> <p>Ammattiminän kehittyminen</p> <p>Halu vaihtaa alaa</p> <p>Haluaisin lisää harjoittelua</p> <p>Jälkeenpäin miettiminen</p> <p>Järjen käyttäminen</p> <p>Kokemus väliinpuotoamisesta</p> <p>Kyseenalaistaminen alasta</p> <p>Minä työntekijänä</p> <p>Osaamattomuuden tunne</p> <p>Persoona näyttäytyy minuna</p>	<p>Avoimuuden haaste</p> <p>En ole täysin oma itseni</p> <p>Halu olla näkemättä ihmisiä</p> <p>Jaksaminen haasteellista</p> <p>Kokien haasteita sosiaalisissa tilanteissa</p> <p>Itsensä likoon laittaminen on pelottavaa</p> <p>Mitä tuon itsestäni</p> <p>Olen työssä persoonana</p> <p>Oma persoona osana ammatti-identiteettiä</p> <p>Persoona näyttäytyy minuna</p> <p>Riittämättömyyden tunteet</p> <p>Työn yksinäisyys osana moniammatillista työyhteisöä</p> <p>Vaikeus kertoa omat mielipiteet</p>	<p>En halua tulla tallotuksi</p> <p>Epämääräisyys, en hyväksy</p> <p>Etiikka</p> <p>Kokemus ihmisten vähäisestä arvostuksesta kehitysvammaisia kohtaan</p> <p>Naiivi ajattelu asiakkaiden pelastamisesta</p> <p>Omien puolten pitäminen</p> <p>Rajaamisen harjoittelu</p> <p>Toive arvostuksesta sosionomeja kohtaan</p> <p>Vaikeaa löytää hienoja ja huonoja hetkiä</p>

	<p>Pitkä sairausloma</p> <p>Pohdiskelu harvemmin</p> <p>Pitkä sairausloma</p> <p>Soveltuvuuden kyseenalaistaminen</p> <p>Toisin tekemisen miettiminen</p> <p>Toivon ammatti-identiteetin pysyvyyttä</p> <p>Tulevaisuus ei ole käynyt mielessä</p> <p>Vähäinen arvostus sosiaalialan työntekijöitä kohtaan korona-aikana</p>		
Karin työ	Käsitys työstä, työn näkökulmia	Työympäristöt	Vaikuttaminen, mahdollisuudet
	<p>Työelämässä kasvaa kokoajan</p> <p>Arkilähtöisyys</p> <p>Lähemmäs sosiaalityöntekijän palkkaa</p> <p>Mielenterveystyö</p> <p>Ohjausmenetelmät</p> <p>Raskas työ henkisesti ja fyysisesti</p> <p>Sensitiivisyys</p> <p>Tilanteet haastavia</p> <p>Työkavereiden kanssa asioiden läpi käynti</p> <p>Työkentällä haasteellinen ympäristö</p>	<p>Työkokemus eri asiakasryhmien kanssa</p> <p>Neljäs ammatti</p> <p>Nuorena työskentely lastensuojelussa</p> <p>Kokeillut eri aloja</p> <p>Vanhusten palvelutalossa</p> <p>Helsingin kaupungilla työskentely aikuissosiaalityössä</p> <p>Esimiestyö</p> <p>1,5v Vanhusten palvelutalossa</p> <p>2017 koulun ohessa työskentely</p>	<p>Kokemus vaikuttamisesta auttoi</p> <p>Yhteydenotto liittoon</p> <p>Jatkokoulutus</p> <p>Esimiestyö</p> <p>Moninaiset suunnat työelämässä ja työtehtävissä</p> <p>Halusin viedä asiaa ylemmälle tasolle</p> <p>Vakinainen työsopimus</p>

	Työyhteisön tuki Yhdessä asiakkaan kanssa		
Hennan työ	Käsitys työstä, työn näkökulmia	Työympäristöt	Vaikuttaminen, mahdollisuudet
	<p>En tiedä vielä omaa asiakasryhmääni</p> <p>Ei opi kirjoista</p> <p>Hoidollinen työ</p> <p>Moninaiset työelämäpolut</p> <p>Palkkaus liian matala</p> <p>Työ vaikeampaa</p>	<p>Olen perhetyöntekijänä niin kauan kuin saan olla ja viihdyn</p> <p>Kesälomansijaistus</p> <p>Lastensuojelu</p> <p>Lastensuojelun perhetyö</p> <p>Oman yhdistyksen perustamisen yritys 2019</p> <p>Pomon epävarmuus ikään liittyen</p> <p>Perhetyöntekijänä aloittaminen</p> <p>Työkaverin kanssa vaikeuksia</p> <p>Varhaiskasvatus</p> <p>2016 töiden aloittaminen lasten kodissa</p> <p>Toinen työpaikka</p>	<p>Byrokratian vaikutukset</p> <p>Erilaisia työpaikkoja</p> <p>Esimiestyö</p> <p>Lähtö työpaikasta</p> <p>Määräaikaisuus</p> <p>Työkokemuksen kartuttaminen</p> <p>Työympäristön vaihdoksen positiiviset vaikut Varhaiskasvatuksen johto</p> <p>Yritys saada kumppaneita ja rahoitusta</p>
Annan työ	Käsitys työstä, työn näkökulmia	Työympäristöt	Vaikuttaminen, mahdollisuudet
	<p>Palkka matala</p> <p>Rankka työ</p> <p>Työn hoitaminen</p> <p>Työn raskaus, väsymys</p> <p>Työharjoittelu</p>	<p>Lastensuojelu</p> <p>Asiakas ei halunnut enää asiakassuhdetta</p> <p>Asiakkaan työtapaturma</p> <p>Englannissa</p>	<p>Suomessa kehitysvammaisten asema</p> <p>Vaatisi ihmettä jatkaa alalla</p> <p>Työterveys</p> <p>Työpaikan etsiminen</p>

	<p>Työskentelyn</p> <p>Etsinyt mitä työtä teen</p> <p>Kriisi työnhaussa</p> <p>Burnout</p>	<p>Epäreilun kohtelun kokeminen</p> <p>työnantajan puolelta</p> <p>Kehitysvamma-ala</p> <p>Keikkatyö</p> <p>Lähihoitajan työn tekeminen</p> <p>Ohjaaja</p> <p>Työelämässä kohtaamisen puute</p> <p>Palkallinen työkokeilu lastensuojelussa</p> <p>Työnantaja ei uskonut tarinaani</p> <p>Työkokeilu</p> <p>Uskonto ja politiikka</p> <p>aloittaminen vuonna 2017</p> <p>Työskentely 2019 elokuuhun saakka</p>	<p>Toiveena päättää ura kolmen vuoden päästä</p> <p>Tradenomiksi kouluttautuminen</p> <p>Kymmenien työpaikkojen haku</p>
Karin kouluttautumisen ja näkemyksiä koulusta	Jatkokoulutus	Ajatuksia Laurean opiskelusta	Mieleen jääneitä asioita opiskelusta
	<p>Jatkokoulutushaaveet</p> <p>Ylempi ammattikorkeakoulu</p> <p>Yliopistossa opiskelu</p>	<p>Kyky itsereflektioon on merkittävä opiskelun anti</p> <p>Teoriatiedon kartuttaminen opintojen aikana</p>	<p>Eri alojen ihmiset yhdessä ryhmätöissä</p> <p>Harjoittelut tärkeä osa kokeilla eri vaihtoehtoja</p> <p>Koulussa projektityöt antoisia</p>
Hennan kouluttautumisen ja näkemyksiä koulusta	Jatkokoulutus	Ajatuksia Laurean opiskelusta	Mieleen jääneitä asioita opiskelusta

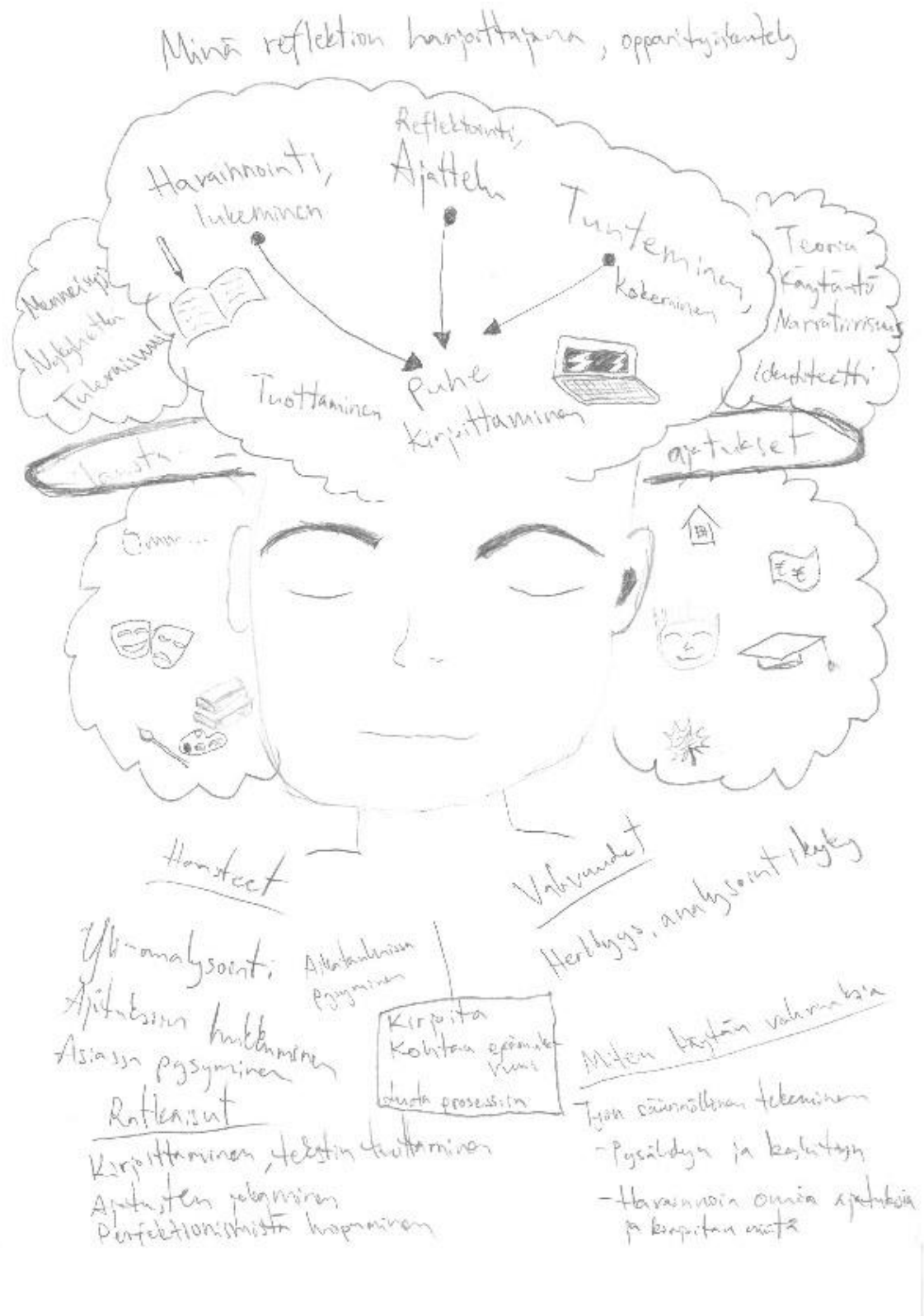
	Haaveena psykologian lukeminen yliopistossa	Ei mahdollista oppia koulussa kaikkea Koulutus hyvä	Kriisi vapaaehtoistyössä opiskellessa Harjoittelut tärkeä osa koulutusta Koulussa ”minä osaan” -tunne Koulussa olisi hyvä tuoda esille mitä työtä ottaa vastaan
Annan kouluttautumisen ja näkemyksiä koulusta	Jatkokoulutus	Ajatuksia Laurean opiskelusta	Mieleen jääneitä asioita opiskelusta
	Opiskelu tradenomiksi, alanvaihto	Koulu auttanut enemmän kuin työpaikka Koulussa vaikea valmistaa käytännöntyöhön Kupla ihmisten kohtaamisessa opintojen aikana Arvostuksen lisääntyminen valmistumisen myötä	Hukassa oleminen koulun alkuvaiheessa En ole voinut käyttää koulun oppeja työelämässä Koulussa liikaa ryhmitöitä Opiskelussa olin pumpulissa Harjoitteluiden suorittaminen lastensuojelussa
Hennan perhe-elämä	Perhe elämään liittyvät teemat liitin Hennan tarinaan		
	Muuttuvat suunnitelmat Äitiysloma maaliskuussa 2020 Perhe-elämän kuvioihin tuleminen muutti työelämää		

Taulukko 2: Pelkistetyn haastatteluaineiston ryhmittelyprosessi tarinoita varten

Liitteet

Liite 1: Minä reflektion harjoittajana	56
Liite 2: Saatekirje	57
Liite 3; puolistrukturoitu haastattelurunko.....	58

Liite 1: Minä reflektion harjoittajana

Liite 2: Saatekirje

Hei sosionomi (AMK),

Teen opinnäytetyötä tilauksena Laurea Tikkurilalle sosionomien ammatti-identiteettiin liittyvistä kokemuksista. Ote on narratiivinen eli tarinallinen ja minua kiinnostaa sinun ammatti-identiteettisi ja siihen liittyvät kokemukset. Haastattelun aikana kysyn kysymyksiä, joiden kautta kerrot itsestäsi ammatillisena ja työstäsi sosionomina. Olen kiinnostunut ammatillisesta tarinastasi ammattikorkeakouluopinnoista tähän hetkeen.

Osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista ja tiedon keruu tapahtuu yksilöhaastattelun kautta. Tietojasi haastatteluista käsitellään luottamuksellisesti ja niitä tullaan esittämään anonymisti opinnäytetyön tuloksissa. Jos asiasta herää kysymyksiä, voit lähettää minulle kysymyksiä sähköpostiin.

Tutkimushaastattelun kesto on enintään tunnin. Tutkimuksen tuloksia käytetään mm. sosionomien koulutuksen kehittämiseen.

Kiitos osallistumisestasi!

Terveisin,

Heikki Jämsä

Sosionomiopiskelija

heikki.jamsa@student.laurea.fi

AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Laurea-ammattikorkeakoulu

Ratatie 22, 01300 Vantaa

www.laurea.fi

Liite 3; puolistrukturoitu haastattelurunko

Mukaillen Boldin (2012, 95-103) ajatuksia strukturoidusta haastattelusta kysyn seuraavia kysymyksiä;

Mitä ”ammatti-identiteetti” sinulle merkitsee sosionomina (AMK)?

Mitä ammatilliselle identiteetillesi on tapahtunut koulun alkamisesta tähän hetkeen?

Onko jotain erityisen tärkeitä vaiheita ammatti-identiteettiäsi ajatellen? Mitä ne vaiheet ovat olleet?

Ajatteletko ammatti-identiteettiäsi työssäsi? Miten? Näetkö siitä olevan hyötyä?

Minkälaisena näet oman ammatillisen identiteettisi tulevaisuudessa?

Kysy tarvittaessa ammatillisista kriiseistä, jos koet soveliaaksi.

Kokemuksia opiskelusta?

Lopuksi kysy haluaako haastateltava tuoda esille vielä jonkun teeman tai asian.